

BIJENTEELT

Honingbokalen

Honingflacons - Honingbussen

Honingbokalen, inhoud 450 gram, het Nederlandse honingglas met inscriptie „Zuivere Nederlandse bijenhoning” en ons verenigingsmerk in het glas aangebracht met deksel	f 0,26
Halfpondsflacon, met deksel, karton en perkamentinlage	0,14
Pondsflacon, als boven	0,17
Schroefdeksel voor pondsflacon, per 100	3,50
Kartoninlage voor deksel van pondsflacon, per 100	1,10
Perkamentinlage voor idem, per 100	0,60
50 ponds honingemmer, met 2 handvatten	3,80
25 ponds honingemmer, aangesoldeerd hengel	2,10
10 ponds honingemmer, hengel aan draagband	1,25
5 ponds honingemmer, uitvoering als 10 ponds	0,90
Doosje met helder cellofaan voor raathoning	0,13

ETIKETTEN

Honingetiketten, blauw, per 100	1,70
Honingetiketten, kleurendruk, per 100	1,60
Sluitetiketten met rondjes, per 100	1,25
Honingetiketten voor honingbokalen, per 100	1,60

Wij zenden u gratis monsters van honingetiketten.

HONINGRECLAMEMATERIAAL

Enveloppen, aan de achterzijde bedrukt met een pakkende honingreclame. Imkers en afdelingsbesturen, gebruikt deze enveloppen voor uw correspondentie, per 100 „ 2,-
Wij zenden u gaarne onze geïllustreerde prijscurant en een handleiding voor het beitsen en schilderen van bijenkasten, het inzetten van kunstraat, het kolbtoestel en zijn gebruik, en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode gratis en franco toe.

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS
WAGENINGEN

TEL. 08370-2863

GIRO 823276

van Horen en Zien

EMIGREER NIET NAAR CANADA

Emigreer niet, tenzij ge met zekerheid weet daar een goede werkkring, beter dan in Nederland te kunnen aanvaarden. Het is mij in Canada tijdens mijn tweemaands bezoek deze zomer, niet meegevallen. Canada wordt door vele, vooral jonge Nederlanders gezien als het land van belofte. Maar melk en honing is er niet bij. Velen vergaat het als zij er aankomen dat zij horen: „Welkom in Canada, maar wij hebben geen werk en geen woning voor u”.

Op het ogenblik is de werkloosheid er groter dan ooit. Circa 7 procent van het aantal werknemers. Daardoor is de loonstandaard er ook niet best. Men laat het wel als werknemer opslag te vragen. Er staan te veel werklozen gereed om graag voor uw loon uw plaats in te nemen. Is Canada dan geen rijk land vraagt men mij dikwijls. Dat zal wel zo zijn want de voorlichting hier te lande noemt dat vaak. Het land moet rijk zijn aan mineralen, koper, nikkel, olie. Daar zijnde bevestigde men mij dit, maar zei men, dat zit allemaal zo ver weg. En omdat de grootindustrie daar eerst zoveel bij investeren moet, gaat het zo langzaam of nog in het geheel niet. Men moet duizend en meer mijlen van de naaste bewoning met ontginning beginnen. Men moet wegen en spoorlijnen aanleggen, steden bouwen voor de mensen om te wonen. De vraag rijst dan of de mensen daar zo ver weg, wonen willen.

In Canada is praktisch geen middenstand. Zelfs iets beginnen is zeer moeilijk, bijkans onmogelijk. Het is er bijna alles grootbedrijf. De kruidenierswaren, het brood, het vlees, de huishoudelijke artikelen, het is alles in handen van het grootbedrijf. En probeer maar niet dan met een ijskarretje te gaan venten, want dat is ook grootbedrijf. Overal vindt men ijswinkels van de grote Amerikaans-Canadese maatschappijen.

Maar hoe maken al die emigranten in het bijzonder de Nederlandse het dan, zult ge vragen. In het begin heeft bijna iedere emigrant het er een of twee jaar heel moeilijk, dan wordt het wat minder moeilijk. Men past zich aan. Tenslotte went alles. Men gaat Nederland vergeten, althans in een ander, minder gunstig licht zien. Daar put men troost en houvast uit. Zo vertelde men mij dat het in Nederland lang niet alles was. In Amsterdam was nog het tonnetjesstelsel voor de privaten. Een ander, ook in 1952 geëmigreerd, zei, dat het met de inwoning in Nederland vandaag zo gesteld is dat men drie en vier gezinnen in één woning stopt. Een oudere man gispde de crisistijd van de dertiger jaren. „Onder Colijn, dat was toen wat”. Ja, die man was in die tijd in Nederland, maar hij vergat dat het toen in Canada en Amerika, waar de crisis ontstond, zeker zo slecht was als in Nederland.

Doch hoe denken die emigranten dan over een terugkeer naar Nederland? Ach bijna allen hebben hun schepen achter zich verbrand. Zij zijn overgegaan met regeringssteun of met de centjes die zij hier hadden van hun te gelde gemaakt goed of bedrijfje. Zij kunnen er niet aan denken om terug te gaan. Zij moeten zich schikken en hebben dit ook gedaan. Zij hebben zich aangepast. Als je moet dan wil je wel. Maar hebben zij het daar beter? Het merendeel zeker niet. Er zijn er die slagen. Doch het percentage geslaagden is in Nederland veel groter. En als men hier werkte zo hard, en zo zuinig leefde als men 't in Canada moet doen, dan zou de welvaart hier voor iedere werknemer nog veel groter zijn.

En nu de boeren. Die werken daar dag en nacht. Gaat men er als boerenknecht te werk dan is dat loon er laag. Op de meeste bedrijfjes doet men het alleen. Vaak doen moeder en kinderen het bedrijf. Vader

werkt 's morgens en 's avonds bij zich zelf en overdag op de fabriek. Ja zo komt men er uiteindelijk wel. Doch het is een pionieren en werken zoals onze grootouders-boeren het honderd jaar geleden moesten doen. Zij leefden toen in een voortdurende crisistijd van veepest en polderontginning voor eigen risico.

Hoe komt het nu dat duizenden Nederlanders in Canada zo diepteurgesteld zijn? Omdat de voorlichting zo slecht is. Laat ik eindigen met een passage uit Elseviers Weekblad van 9 juli j.l. waarin mevrouw Schippers een bekend journaliste, die acht jaar in Canada woont, dit schrijft:

Wij hebben eerst een enquête gehouden onder de Nederlandse emigranten en daarbij allerlei belangwekkende vragen gesteld die ons een inzicht zouden geven in het wel en wee van de Nederlanders. De resultaten van zulk een enquête waren verrassend. Het antwoord op één van de vragen — „Wat zoudt u anders doen, indien u weer zoudt willen emigreren” — was in vele gevallen wel tekenend voor de situatie: Nooit meer luisteren naar de voorlichting over emigratie in Nederland”.

Tenslotte als ge er over denkt om te emigreren, naar welk land ook, mijn woord: „Doe het niet!” Canada is een hard land. Sociale verzorging is er niet. Wordt ge ziek in of buiten het bedrijf, geen cent vergoeding. Bij werkloosheid of staking, geen cent. Ouderdomsvoorziening als hier, of pensioen, is er niet. Ge zijt voor alles op u zelf aangewezen. Niemand zorgt er voor u als ge zonder werk of ziek zijt. En hebt ge werk arbeider, want anders kunt ge daar niet worden, dan is de belasting er voor u hoger dan hier. En dan mopperen we hier nog wel eens. Weet dat Nederland het gezegendste land in de wereld is. Voor u, voor mij, voor iedereen.

AFSCHIED:

Dit is mijn laatste artikel. Vijf jaar geleden vroeg redacteur Groenveld mij een zestal artikeltjes te willen schrijven. Het werden er ruim vijftig. Steeds met genoeg gedaan. Doch ik vind nu dat jongere of betere krachten aan de beurt moeten komen. Hartelijk dank voor uw lezen. Het beste met u allen en uw bijen, doe ze nooit weg, want dan snijdt ge iets uit u zelf weg.

Woerden, aug. 1960.

C. GULDEMOND

DE 52e HONING-, WAS- EN BIJENMARKT TE EERBEEK OP ZATERDAG 24 SEPT. A.S.

Evenals andere jaren hopen we weer op een goedbezochte markt en een flinke aanvoer van honing en van bijenvolken.

Om nu te zorgen, dat alles zo goed mogelijk kan verlopen doen we een dringend beroep op de inzenders van honing en bijenvolken, van te voren een berichtje te zenden aan de secretaris van de afd. Eerbeek. In verband met de plaatsruimte in het verkooplokaal is het nodig dat we van te voren weten hoeveel inzendingen er komen en naar aanleiding hiervan moeten we deze ruimte zo goed mogelijk verdelen.

Het programma en tevens reglement voor het deelnemen aan de keuring kunt u eveneens aanvragen aan onderstaand adres. U krijgt het dan zo gauw mogelijk gratis toegezonden.

Wij wensen u als vanouds een goede markt toe in Eerbeek.

Namens het bestuur der afd. Eerbeek,
A. H. VERBEEK,
Jan Mankestraat 36, Eerbeek.

De afdeling bijenteelt

van het landbouwschap

Nu de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap tot stand gekomen is, willen we over de geschiedenis en over de problemen rond die instelling gaarne iets meer vertellen, niet in de laatste plaats omdat daarover van bepaalde zijde wilde verhalen zijn verspreid. In de eerste plaats verwijzen wij belangstellenden echter gaarne naar de notulen van de algemene vergadering 1952, in welke vergadering graaf van Lynden van Sandenburg als voorzitter van de Wetgevingscommissie van de Stichting voor de Landbouw een uitvoerige uiteenzetting gaf van de principes van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie. In die vergadering werd het hoofdbestuur gemachtigd naar bevind van zaken te handelen. Verder verwijzen wij naar de notulen van de algemene vergadering 1960, waarin onze algemeen voorzitter mr. ridder van Rapard antwoord gaf op een aantal vragen en waarin bij grote meerderheid van stemmen het beleid van het hoofdbestuur ten aanzien van het Landbouwschap werd goedgekeurd.

Verder verwijzen wij naar het verslag van de installatievergadering en naar een brief aan het bestuur van de AVRO, die beide in dit nummer afgedrukt zijn.

1. Instelling van de afdeling Bijenteelt

De afdeling Bijenteelt is bij de Wet ingesteld (Artikel 2. Instellingsbesluit Landbouwschap). De Wetgever gaf daarmee blijk van een juist inzicht in de belangrijke functie van de bijenteelt in ons agrarisch bestel. Gezien in het geheel van onze landbouw is de bijenteelt inderdaad een onmisbare bedrijfstak. De regelingssteun, die we tot nu toe genieten, zal ook alleen kunnen worden behouden, en misschien uitgebreid, op deze basis. Aan de belangrijkheid van de bijenteelt in ons economisch bestel danken we de grote steun van de Overheid voor de instandhouding van onze instituten (Instituut voor Bijenteeltonderzoek en Proefbijenstal Ambrosiushoeve); daaraan danken we het feit dat we een rijksbijenteeltconsulent hebben, dat we al meer dan 50 jaar accijnsvrijdom van suiker genieten, dat onze cursussen in bijenteelt bijna geheel door het Rijk worden betaald, dat de leraren geheel op rijkskosten worden opgeleid enz.

Natuurlijk zijn er imkers, die de bijenteelt uitsluitend als „sport” beoefenen. Maar ook zij vervullen daarmee een belangrijke functie in ons economisch leven. En, wie de bijenteelt een beetje kent, weet verder maar al te goed, dat de woorden hoge suikerprijs en lage honingprijs stammen uit de monden van imkers, die natuurlijk vervuld zijn van een grote liefde voor hun bijen, maar die toch de bijenteelt gaarne zo enigszins mogelijk als lonend bedrijf willen uitoefenen. Zij brengen hun volken weken lang ver van huis, niet om er het meeste plezier van te hebben, maar om er honing van te winnen, de kosten te dekken en er zo mogelijk iets van over te houden. Wie blz. 32 van het febr.-nummer en blz. 120 van het juli-aug.-nummer van het Groentje van dit jaar nog eens naleest, vindt daarin op zeer duidelijke wijze bevestigd, dat dat ook de mening van de Bedrijfsraad en van het hoofdbestuur is. Ze vechten voor een lagere suikerprijs en voor een hogere honingprijs. Ze zullen de afdeling Bijenteelt ongetwijfeld hanteren als een belangrijk wapen in die strijd.

2. De samenstelling van de afdeling Bijenteelt

De bij de Wet ingestelde afdeling Bijenteelt heeft tot

13 april van dit jaar „geslapen”. Ze bestond wel, maar ze werkte nog niet. Dat komt, doordat de afdeling Bijenteelt niet steunt op de afzonderlijke imkers, maar op de organisaties. Zonder onze samenwerkende verenigingen kan ze niets doen. Als de verenigingen hun vertegenwoordigers zouden terugtrekken, zou de afdeling Bijenteelt wel blijven bestaan, maar ze zou weer gaan „slapen”, zoals ze tot 13 april geslapen heeft. Het initiatief tot de instelling van de afdeling Bijenteelt is dus door de Wetgever genomen. Het initiatief tot de samenstelling is genomen door de Bedrijfsraad.

De in de Bedrijfsraad samenwerkende organisaties hadden in 1959 samen 12269 leden, die in overgrote meerderheid achter het initiatief van de Bedrijfsraad staan. Hierbij mag terloops worden opgemerkt, dat de negatieve actie, die de ANI tegen de afdeling Bijenteelt gevoerd heeft, uitsluitend gevoerd werd door het bestuur van die bond; de leden van die bond zijn daarover nog nimmer geraadpleegd.

3. De leden hebben de hoogste macht

In de organisaties, die de afdeling Bijenteelt tot leven wecten, hebben de leden de hoogste macht. De besturen ontnemen hun mandaat aan het vertrouwen der leden. Die leden kunnen hun bestuur naar huis zenden, als ze het met het beleid niet eens zijn. Het is de wil van de leden, die beslissend is, óók voor wat de afdeling Bijenteelt gaat doen en laten.

En als men geen lid van een organisatie is? Dan verkeert men in een positie, die wel wat lijkt op die van een werknemer, die niet georganiseerd is, maar voor wie een collectieve arbeidsovereenkomst niettemin bindend is.

Niemand kan een ander dwingen om lid te worden van een privaatrechtelijke organisatie als onze vereniging. Maar het Landbouwschap is een publiekrechtelijke organisatie, net als een gemeente of een waterschap. Wie grond heeft liggen in 'n waterschap, „hoort er automatisch bij”, kan er niet voor bedanken. Wie er geen grond in heeft liggen, kan er met geen mogelijkheid „lid” van worden. Zo zijn alle imkers al sedert 1954 als zodanig onder het Landbouwschap begrepen.

4. De taak van het Landbouwschap

De taak van het Landbouwschap is: het behartigen van de belangen van land- en tuinbouw. Een paar voorbeelden zijn: bestrijding van ziekten onder het vee, garantieregelingen, exportbevordering enz.

De taak van de afdeling Bijenteelt in dit grote geheel is: de bevordering van de belangen van de bijenteelt. In het landbouwschap hebben de imkers niet alleen een stem, die bij de Overheid veel verder doorklinkt dan tot nu toe, maar ze hebben er ook direct contact met fruitteelers en koolzaadverbouwers. Er is weinig fantasie voor nodig om te beseffen, op welke punten dat belangrijk zijn kan.

We willen nog graag een paar andere aspecten noemen. In het bijzonder onze voorzitter heeft sedert enige jaren gewerkt aan de belangen van de imkers in de E.E.G. Dat betreft vooral de honinghandel en de honingprijs in de bij de E.E.G. aangesloten landen. Daar het hier wederzijdse overheidsmaatregelen betreft, worden voorstellen van onze vereniging en van de Bedrijfsraad rechtstreeks uiteraard niet behandeld. Onze voorstellen komen pas aan de orde, als onze Regering ze overneemt. Door middel van de afdeling

Bijenteelt nu kunnen we de Regering onze verlangens inzake prijs, import, export, invoerrechten e.d. kenbaar maken en verzoeken die op te nemen in haar ontwerp-voorstellen. Onredelijke prijsconcurrentie van derde landen zou kunnen worden tegengegaan als de deelnemende landen daarvoor een gemeenschappelijke basis vinden. Het is van niet geringe betekenis, dat er mogelijkheden zijn om de prijs van de Nederlandse honing op te trekken aan die van België en Duitsland. Ons volgend voorbeeld betreft de suikerprijs. Bedrijfsraad en vereniging kregen tot nu toe nog niet van de Overheid gedaan, dat de suikerprijs lager zal worden of dat de accijnsvrijdom komt te vervallen en dat daarvoor in de plaats een premie per jaar per bijenvolk komt. Ongetwijfeld zal het bestuur van de afdeling Bijenteelt dit via de thans ter beschikking komende kanalen opnieuw proberen.

Ook onze bijenteeltinstituten moeten we in dit verband noemen. Het zijn het Instituut voor Bijenteelt-onderzoek te Wageningen en de proefbijenstal Ambrosiushoeve te Tilburg. Ze zijn door de Bedrijfsraad in het leven geroepen om alle onderzoeken te verrichten, die de particuliere imker nu eenmaal niet verrichten kan en die voor de ontwikkeling van de bijenteelt toch nuttig en nodig zijn. Uiteraard kosten deze instituten geld, maar de Overheid was dusdanig overtuigd van de belangrijke plaats, die de bijen in ons economisch leven innemen en van de noodzaak om de bijenteelt te bevorderen, dat zij in de kosten een belangrijke bijdrage leverde.

Deze instituten spreken de „gewone imker” niet zo direct aan. Dat komt o.a. door het feit, dat de gewone imker dikwijls wel een beetje buiten de wetenschappelijke sfeer staat en de mogelijkheden en de moeilijkheden niet zo goed kent. Dr. Minderhoud heeft in de algemene vergadering 1960 daarvan een treffend voorbeeld gegeven. Hij had een denatureringsmiddel voor bijensuker 4 jaar lang beproefd en die 4 jaar voldeed het geheel aan de verwachtingen. Het vijfde jaar echter namen de bijen het niet op en dr. Minderhoud moest opnieuw beginnen te zoeken.

Een ander voorbeeld. Op onze proefbijenstand te Tilburg zijn proeven genomen met het voeren van minder sterk geraffineerde suiker (die dus goedkoper is) aan de bijen. Dat kan jarenlang goed gaan. Maar pas als de natuur ons een winter schenkt, die buitengewoon koud is en buitengewoon lang duurt, kan worden vastgesteld of de door het voeren van deze suiker grotere gevoeligheid afvalstoffen in de endeldarm van de bijen al dan niet fataal is.

Zulke proeven kunnen dus jarenlang duren voordat de leek er iets van hoort en als het gewenste resultaat niet bereikt wordt, hoort hij er helemaal niets van. Daarbij vergeet de leek nog dikwijls, dat de wetenschapsmensen, die aan het hoofd van onze instituten staan, een grote verantwoordelijkheid dragen. Stel u maar eens voor wat er gebeurd zou zijn als ze in de beide hierboven genoemde gevallen te vroeg hoera hadden geroepen! Het zou onze hele bijenstapel het leven kunnen kosten! Verantwoordelijkheid maakt voorzichtig.

Voor de leek wekt dat wel eens de schijn „dat er niets gebeurt”. Aan de andere kant konden de leiders van instituten de band met belanghebbenden wel eens wat meer versterken door populaire uiteenzettingen van wat ze doen. Er zijn zeker terreinen, waarop tussentijdse publikaties geen catastrofale gevolgen kunnen hebben. Het probleem van de bestuiving van rode klaver b.v. is al een reeks van jaren in onderzoek. De imkers zouden zeker méér voor hun instituten gaan voelen als de tot nu toe verkregen gegevens eens, zonder tabellen en statistieken, op vlotte en eenvoudige wijze gepubliceerd werden.

We geven hieronder een staatje van de bedragen, die door de imkers zijn opgebracht en aan de Bedrijfsraad afgedragen en die voor het grootste gedeelte ten goede zijn gekomen aan de instituten. Hierbij moet even worden opgemerkt, dat de directeurs van de instituten nimmer enige vergoeding voor hun werk hebben genoten. Verder moet worden opgemerkt, dat alleen de imkers, die lid zijn van de bij de Bedrijfs-

raad aangesloten organisaties, geld voor het werk der instituten hebben afgedragen in de vorm van een heffing van 1 cent per kg. suiker. Het Rijk heeft zich voor dat doel daarenboven een offer getroost, dat ongeveer dubbel zo groot is als wat de imkers met elkaar hebben betaald. We willen hier even de vinger leggen op de kortzichtigheid van een aantal malcontenten, voornamelijk gegroepeerd in een bondje, dat tot dusver nog nimmer een offer voor de algemene imkersbelangen heeft willen brengen en dat zich nu tegen de afdeling Bijenteelt verzet. Deze reactie is ingegeven voor de vrees, dat in den vervolge de tot dusverre toegepaste klaploperij op het werk en de offers van anderen niet meer zo gemakkelijk zal zijn voort te zetten.

Vandaar de fiolen van toorn, de laster en de verdachtmaking, die over onze hoofden worden uitgestort. Spookbeelden van terreur worden opgeroepen, zó onzinnig, dat men zich verbijsterd afvraagt hoe weinig onderscheidingsvermogen klaarblijkelijk bepaalde lieden in onze tijd nog wel hebben. Overigens is de ontketende hetze wel begrijpelijk. Het enige „bestaansrecht” van dat groepje was, dat het, dank zij zijn klaploperij de suiker een cent „goedkoper” leverde doordat het niet bijdroeg aan de Bedrijfsraad. Als het dat straks wel moet doen, is ook die schijn van bestaansrecht verdwenen en heeft het geen enkele reële service meer te bieden. Haar vrees voor ledenverlies is dan ook wel zéér gegrond! Hier volgen dan de bedragen, die door de leden onzer vereniging zijn afgedragen aan de Bedrijfsraad:

1948 f 12.600,93	1954 f 5.536,31
1949 f 12.559,46	1955 f 4.334,14
1950 f 8.426,17	1956 f 4.999,59
1951 f 6.384,59	1957 f 3.445,16
1952 f 5.829,98	1958 f 3.237,56
1953 f 5.090,42	1959 f 2.808,—
Totaal f 75.252,31	

Natuurlijk zijn deze gelden niet verbrast of opgesoupeerd, zoals men van bepaalde zijde insinueert. De besteding er van wordt nauwkeurig gecontroleerd door het Ministerie van Landbouw, dat 70 pct. van de kosten draagt tegen de 30 pct. die de imkers dragen. De Bedrijfsraad had per 31 december 1959 een eigen kapitaal van f 52.590,86, dat o.a. belegd is in de beplanting, de boomgaard, bijenkasten- en volken, inventaris, gereedschappen en gebouw van de proefbijenstand en de grond, bijenstal en inventaris van het Instituut voor Bijenteelt-onderzoek. Bovendien was er op genoemde datum een banksaldo van f 21.099,66.

Dat de exploitatie van de beide instituten zo uitermate goedkoop heeft kunnen geschieden is vooral te danken aan het feit, dat de directeurs nimmer enig salaris of vergoeding, in welke vorm ook, genoten hebben. De bijdrage van de imkers loopt, zoals men uit het lijstje zien kan, van jaar tot jaar terug. Deze teruggang loopt min of meer parallel met de teruggang van het aantal bijenvolken. Deze situatie deed onze algemene voorzitter op de algemene vergadering 1960 opmerken, dat de teruggang van onze middelen er toe leidt, dat onze proefbijenstal Ambrosiushoeve niet alles kan doen, wat de energieke directeur gaarne zou willen doen.

Met de taak van het Landbouwschap hangen zijn bevoegdheden nauw samen. Het Landbouwschap heeft verordenende bevoegdheid, net als een gemeente en een waterschap. Maar, zoals de verordeningen van een gemeente de goedkeuring van Gedeputeerde Staten en soms van de betrokken minister behoeven, zo behoeven de verordeningen van het Landbouwschap de goedkeuring van de betrokken Minister. Hoe ver deze bevoegdheid strekt, kunnen we aan de hand van een voorbeeld het beste duidelijk maken.

De afdeling Bijenteelt zou b.v. een verordening kunnen voorstellen, waarbij elke boer verplicht wordt minstens 1 ha. koolzaad te verbouwen. Zo'n verordening zou echter ver uitgaan boven onze bevoegdheid en de

minister zou die niet goedkeuren. In het algemeen kan de bevoegdheid van het Landbouwschap misschien het beste worden gekarakteriseerd met deze woorden: bij de te nemen maatregelen dient niet uitsluitend het belang van de imkers, maar dat van alle agrariërs en dat van het hele Nederlandse volk in het oog te worden gehouden.

Na deze lange beschouwing over de terreinen, waarop de afdeling Bijenteelt, zich o.a. zou kunnen bewegen en de mogelijkheden, die daar misschien liggen, nog iets over een spookbeeld, dat opgeroepen werd: de heffingen.

5. Heffingen

In het verslag van de installatievergadering kunt u lezen: Berichten over een heffing van f 5,— zijn volkomen uit de lucht gegrepen; er is in het Landbouwschap zelfs nog nimmer over een heffingsaanslag voor de bijenhouders gesproken. Dit is een zaak waaromtrent de afdeling zelf te zijner tijd haar standpunt aan het dagelijks bestuur kenbaar zal kunnen maken. Het Landbouwschap kan heffingen opleggen maar zal dat nimmer doen zonder akkoordbevinding c.q. initiatief van het eigen bedrijfsleven. Uit het bovenstaande blijkt wel, dat er voor de afdeling Bijenteelt nog helemaal geen sprake is geweest van nieuwe heffingen. Vooralsnog ziet het er zelfs naar uit, dat er helemaal geen heffing zal komen, **tenzij we dat zelf verzoeken**. En dat zullen we uiteraard alleen dan doen, als er voldoende voordelen tegenover staan en dan uitsluitend tot instandhouding van onze eigen instituten. Onze algemeen voorzitter heeft dat overigens in de algemene vergadering al zeer nadrukkelijk gezegd. Verder bestaat de **mogelijkheid** om van een bepaalde groep, b.v. van de kleine imkers, in het geheel geen heffing te vragen. Bij de kippenhouders b.v. geldt ook een regeling, dat geen heffing wordt opgelegd aan pluimveehouders, die minder dan 50 kippen hebben. Ook bestaat de **mogelijkheid** dat heffingen worden opgelegd aan bepaalde groepen imkers. Als er b.v. besloten zou worden tot het voeren van collectieve propaganda voor het gebruik van Nederlandse honing, zou het mogelijk zijn de kosten daarvan om te slaan over hen, die daarvan de voordelen zouden genieten. Maar dat zou nog niet betekenen, dat ze beslist een aanslag thuis zouden krijgen. Men zou de heffing kunnen leggen op de bokaal en het etiket, waarvoor reclame gemaakt wordt. Het spreekt vanzelf, dat een dergelijke reclame pas zin zou hebben, als de ongelimiteerde invoer van buitenlandse honing via de E.E.G. afgegrensd zou zijn. Men begrijpe goed, dat we hierboven slechts voorbeelden gaven van **mogelijkheden**, teneinde onze lezers een volledig inzicht te geven in de consequenties, die de samenstelling van de afdeling Bijenteelt mogelijk zou kunnen meebrengen. Er is niets dat er op wijst dat van deze mogelijkheden zonder meer gebruik zal worden gemaakt.

6. Bestuur van de afdeling Bijenteelt

Van het begin af is in de Bedrijfsraad reeds afgesproken, dat het bestuur van de Bedrijfsraad ook het bestuur van de afdeling Bijenteelt zou vormen. De gedachten, die daarbij voorgezeten hebben, zijn de volgende. In de eerste plaats kunnen beide lichamen op dezelfde dag vergaderen, wat een aanzienlijke besparing van kosten meebrengt. In de tweede plaats is daarbij overwogen, dat de bestuurders van de Bedrijfsraad, beter dan wie ook, op de hoogte zijn van de problemen, die samenhangen met de behartiging van de algemene imkersbelangen. Ze hebben al lange tijd met dat bijltje gehakt.

7. Heb vertrouwen!

De mogelijke voor- en nadelen voor de imkers van de samenstelling van de afdeling Bijenteelt zijn natuurlijk grondig overwogen. De algemene vergadering van 1952, die het hoofdbestuur vrij mandaat gaf, en die van 1960, die het beleid van het hoofdbestuur ook op dit punt goedkeurde, blijkt dit heel goed te hebben begrepen. Vele zaken, die in de afdeling Bijenteelt ter sprake zullen komen, hebben in vereniging, hoofdbe-

stuur en Bedrijfsraad al een lange voorgeschiedenis gehad. We willen weer een enkel voorbeeld geven. Reeds voor het congres te Rome is uitvoerig gecorrespondeerd met de imkersorganisaties in de E.E.G.-landen om elkaars situatie, moeilijkheden en standpunten te leren kennen. In Rome, waar de afgevaardigden toch bijeen waren, is een vergadering gehouden van de deskundigen van de aangesloten landen. Er zijn gegevens verzameld over import, export, produktie en prijzen van honing in de aangesloten landen. Uit dit alles moet een gemeenschappelijk beleid ten aanzien van de honingshandel resulteren. De organisaties in elk land moeten hun regering zien te bewegen de door het bedrijfsleven uitgestippelde maatregelen in haar voorstellen te verwerkelijken. De afdeling Bijenteelt kan in dit stadium onmogelijk zeggen, hoe deze maatregelen uiteindelijk zullen uitvallen. Het betreft hier niet alleen wensen van imkers uit 6 verschillende landen, het betreft hier ook de harmonisatie van de handelspolitiek van 6 verschillende regeringen en hun verhouding tot de overige landen. En bij die regeringen gaat het niet alléén om de honingsprijs, maar om alle land- en tuinbouwprodukten. De samenstelling van de afdeling Bijenteelt geeft ons gelegenheid om, samen met de andere agrariërs, onze Regering te benaderen. We moeten vertrouwen hebben in de mannen, die deze uiterst moeilijk liggende en zeer ingewikkelde materie al sedert jaren met de collega's in de andere E.E.G.-landen onder ogen hebben gezien.

Men moet over deze zaken niet veel publikaties verwachten, om de eenvoudige reden, dat de toekomstige situatie zich nog niet aftekent.

Nu we het toch over publikaties hebben: men moet beseffen, dat er in een bestuurslichaam ook wel eens zaken zijn, die nog niet voor publikatie geschikt zijn. Ieder, die in een bestuur zit, weet dat. Daarvoor kunnen velerlei redenen zijn. We willen weer een voorbeeld geven. Ter algemene vergadering werd gezegd, dat koolzaad een 25 à 30 pct. hogere opbrengst geeft als het door bijen bestoven wordt. Dr. Minderhoud antwoordde op een aan hem gestelde vraag, dat hij over zijn proeven dienaangaande geen mededelingen kon doen. De vergadering was zo intelligent om meteen te begrijpen, dat het hier een onderwerp betrof, waaraan lang en intensief gewerkt is, maar waarover beter geen mededelingen kunnen worden gedaan. Ze liet het dan ook in vertrouwen verder rusten.

Er ware zeker acht hoofdbestuurleden in de zaal, die al hoofdbestuurlid waren op het moment, waarop een commissie van deskundigen rapport uitbracht over de door het hoofdbestuur aan haar voorgelegde vraag: Kan men, met de thans ten dienste staande middelen het nut van bestuiving door de honingbij van koolzaad, zoals dat in de praktijk wordt geteeld, aantonen? Ook deze hoofdbestuurleden zwegen in alle talen en het rapport is niet aan de openbaarheid prijsgegeven. Zo zullen er, ook op het gebied van de afdeling Bijenteelt, wel eens zaken zijn, waarover niets gepubliceerd wordt, of die pas gepubliceerd worden als ze „rond” zijn.

In dit artikel hebben we dan getracht in kort bestek datgene te zeggen, wat voor de imkers van belang is te weten omtrent de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap. Slechts terloops zijn we even ingegaan op de spookbeelden van terreur en hoge heffingen, die men van zekere zijde, via een op sensatie beluste pers, heeft gemeend te moeten oproepen. Verder hopen we deze storm-in-een-glas-water rustig te laten uitwoeden. De veroorzakers van die storm geven zich zelf alleen maar een brevet van onkunde, onvermogen en nalatigheid wat de hun toevertrouwde belangen betreft en ze maken zich bovendien onsterfelijk belachelijk. Wie zijn verstand gebruikt, stelle rustig vertrouwen in zijn op democratische wijze aangewezen verenigingsvertegenwoordigers, die waarlijk geen beslissingen zullen nemen waarvan niet bij voorbaat vaststaat, dat dit volledig correspondeert met de duidelijk uitgesproken wensen van de overgrote meerderheid van de Nederlandse imkers en met het direct algemeen Nederlandse imkersbelang. G.

Catalogus voor Pijprokers

INLEIDING

„Er zijn evenveel typen tabak als er mensen zijn” heeft een groot tabakskenner gezegd. Inderdaad... er is sportieve tabak... en er is tabak om aandachtig weg te blazen boven een goed glas wijn... er is pittige mixture (voor de pijp met kleine kop)... en er is de klassieke baai voor de rustige roker (in zijn daagse pijp met grote kop)...

Het aantal merken is momenteel echter te groot en te onduidelijk geworden. Wij willen U daarom deze Catalogus van Pijptabak voorleggen: een Selectie van een aantal van de beste en meest constante pijptabakken, die nu in Nederland verkrijgbaar zijn, en wij willen u iets vertellen over de aard en samenstelling daarvan.

Doe uw vondst op uw gemak en ... weloverwogen.

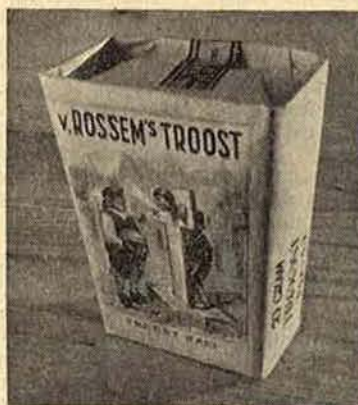

SCHIPPERS - individuele smaak

Geheel afwijkend van alle andere bekende mélanges (nl. door gebruik van bepaalde oosterse kruiden i.p.v. saus) zijn smaak en geur van de „Schipperstabak”. Rook deze zeer kruidige tabak langzaam in een middelgrote pijp, waarbij het unieke aroma het best tot zijn recht komt. Bevalt de zachte smaak u - dan bent u o.a. in gezelschap van veel Zwitsers en Luxemburgers. In plastic tipper 95 ct.

TROOST - rijp en rustig

Troost is een der meest beroemde en constante merken in Nederland, maar ook ver overzee, b.v. in de U.S.A. geliefd en bekend geworden. De tabak is rijp en rustig van smaak, beslist zacht op de tong, bevat veel White Burley en Maryland, „married” (zoals de mélangeur zegt) met geurige typen echte Java en Sumatra. Troost trekt prettig in elke pijp. Verpakt in de beroemde tapse pakjes, baai 80 ct, krul 90 ct.

TABA - milde heerenbaai

Het lichte, frisse aroma van deze milde heerenbaai berust op een zeer zorgvuldige menging van 18 verschillende tabakstypen. Taba bevat o.m. Burley, Maryland en de authentieke „herderstabakken” uit Zuid-Amerika zoals Rio Grande en Paraguay. Verpakt in handzame (witte) tipper f. 1.-.

POORTERS - cigarro leaf

Edel als 'n oude bourgognewijn, samengesteld uit de beste tabakken van Java en Sumatra, van Havana en Brazilië. Evenals wijn moeten zij langzaam rijp worden - „agen” - om daarna, op beproefde wijze te worden gemengd, gekorven en geëst tot dat de tabak „knispert” in de hand van de mélangeur. Een bijzonderheid is dat deze tabak moet kunnen blijven „ademen” en daarom uitsluitend in papier (of hout) kan worden verpakt. f. 1,40, en f. 1,-.

ALBION - English mixture

De echte Engelse mixture heeft het aroma van reizen over de zeven zeeën en thuis komen bij een knappend houtvuur... Albion-mixture geeft met ieder trekje een nieuwe smaak doordat het vuur a.h.w. van blad naar blaadje trekt. Albion-tabak is koel en slow-burning, wordt strikt naar geheim oud-Engels recept gesausd en gemélangeerd uit o.m. zuivere Virginia's. In de originele blauwe buidel-tjes, met praktische roll-top sluiting f. 1.-.

Willem Word Wakker!

Ook voor de imker, die nog naar de heide reist, zijn afleggers van grote waarde. Zij leveren weer de ramen met gesloten broed, die de volken moeten versterken en de ramen met open broed, die de plaats van de kantramen moeten innemen, teneinde de bijen te verhinderen al direct honing in de kantramen van de broedkamer te brengen. Ik ben geen voorstander van het laten afvliegen van volken op de heide. Het is weer een vreemd element in de kast, dat maar onrust geeft, iets wat we op de heide helemaal niet moeten hebben en ik verbeeld me altijd, dat ik al na enkele dagen niets meer van die bijgevlagen bijen kan terug vinden. Het overschot van die afgevlagen volken is zo laat in het jaar ook maar een zielig geval, waar met verenigen enz. nog iets van gemaakt moet worden. Neen, het kan mij niet bekoren en als er volken versterkt moeten worden, doe ik dat alleen door het bijhangen van ramen met broed.

Ik heb op een afdelingsbijeenkomst eens gezegd, dat de imker die geen reservevolken opzet, geen goed imker is. Dat klonk nog al onvriendelijk en werd niet door iedereen even goed opgenomen. Het was niet hatelijk bedoeld, maar het komt er bij mij nu eenmaal gewoonlijk nog al fris van de lever uit. Toch hoop ik u overtuigd te hebben dat inderdaad het economisch imkeren, waar eigenlijk deze rubriek geheel op is ingesteld, zonder reservevolken niet mogelijk is en dat deze in een bepaalde verhouding van, laten we om de gedachte te bepalen zeggen minstens 1 op 3 tot de hoofdvolken moeten staan.

Nu heb ik over deze schrijverij van mij al het een en ander gehoord. In ons dierbare vaderland is het thans zo gesteld, dat de meeste imkers maar een paar volken hebben, zoiets van drie tot vijf. Voor deze imkers is deze rubriek niet op de eerste plaats geschreven. Immers, men kan een bedrijfsmethode vinden, die nog zo bewerkelijk mag zijn, maar de man met drie volken vindt altijd wel tijd deze uit te voeren en heeft dan vermoedelijk hoge opbrengsten. Dan gaat hij generaliseren, klopt zich zelf figuurlijk gelijktijdig even op de fier naar voren gestoken borst en zegt „Ik begrijp niet dat die kerels zulke lage opbrengsten hebben”. Daarbij vergeet hij, dat hij zijn opbrengst heeft berekend naar de volken waarvan hij heeft geoogst en niet naar de volken, die hij uiteindelijk heeft gebruikt om deze volken samen te stellen. Maar ik begrijp het heel goed. Als deze zelfde imkers hun methoden op een stal van laten we zeggen tien tot twaalf of nog meer volken moesten toepassen en niet te veel vrije tijd hadden of in die tijd nog een eigen moestuintje moesten verzorgen of op een andere wijze een paar dubbeltjes extra moesten vangen, dan zouden ze wel anders piepen. En wat gebeurt er dan? Dan gaan de bijen geheel of ten dele de laan uit. En daarmee ben ik weer gekomen tot het uitgangspunt van mijn betoog en als ik dat nog eens puntsgewijze mag samenvatten, dan komen we tot het volgende:

- a. het aantal bijenvolken dient te worden uitgebreid in het belang van de imkerij en de bestuiving van land- en tuinbouwgewassen en niet het minst ten behoeve van de fruitteelt;
- b. met het oog hierop is het belangrijk dat het leden-tal van de vereniging stijgt, maar belangrijker is dat de thans nog aanwezige leden die we immers als imkers in hart en nieren mogen beschouwen, hun aantal volken vergroten;
- c. dit zal de imker alleen doen als zijn opbrengst lonend is;
- d. in hoeverre de imker zal kunnen uitbreiden wordt, behalve door het daarin te investeren kapitaal, mede bepaald door de tijd, die de imker voor de behandeling van zijn volken nodig heeft. In dit verband is het nodig, dat we een bedrijfsmethode toepassen, die eenvoudig paart aan een goed resultaat;
- e. Deze mogelijkheid tot uitbreiding wordt tevens beïnvloed door de omgeving, t.w. dracht op korte afstand, mogelijkheid van reizen en geen moeilijkheden met burens.

Ter verwezenlijking van dit doel leek het mij gewenst, dat:

1. de voorlichting van de leden, zowel in bijeenkomsten als in het maandblad niet te veel wordt gericht op bijzondere methoden, die wel is waar betere opbrengsten verzekeren, maar te veel materiaal, tijd en dikwijls ook een bijzonder vakmanschap vragen;
2. de bedrijfsmethode is aangepast aan de huidige drachtverhoudingen, waarbij het zwaartepunt steeds meer naar het voorjaar verschuift;
3. de bedrijfsmethode eenvoudig is en niet te veel extra-materiaal vraagt, hij moet in normale omstandigheden een redelijke opbrengst waarborgen.
4. Om het onder 2 en 3 gestelde te kunnen bereiken moeten we met een bij werken, die vroeg broedt, makkelijk te hanteren is en met het oog op het gestelde onder e niet te snel tot steken geneigd is.
5. Om daartoe te komen en tevens de kwaliteit van onze volken te verbeteren moeten we aan koningin-neteelt doen.
6. Het verdient aanbeveling hiervoor, liefst afdelings- of groepsgewijze gebruik te maken van ons officiële koninginneteeltstation of moeren van goede telers te betrekken.
7. Degenen, die dat niet kunnen of willen doen, zullen koninginneteelt op eigen stand moeten bedrijven.
8. De beste methode daarvoor is het splitsen van een volk met goede eigenschappen.
9. Gezien het feit, dat de darren bij de bevruchting een veel belangrijker rol spelen, dan we tot nu toe wisten, is het nodig de darrenaanzet in de goede volken te bevorderen en die in de andere volken zoveel mogelijk tegen te houden.
10. Met het oog op het gestelde onder d is het nodig, dat de kasten zo eenvoudig mogelijk van constructie zijn, zodat ze niet te duur in de aanmaak zijn, snel kunnen worden behandeld, makkelijk zijn om mee te reizen en desgewenst door een handig imker met succes zelf kunnen worden gemaakt.
11. Zelfs bij de meest eenvoudige bedrijfsmethode is er niet aan te ontkomen, willen we ons aantal volken uitbreiden of zelfs slechts handhaven, dat we een aantal reservevolken opzetten. In welke kasten we dit doen speelt geen rol, als de ramen maar van de gebruikelijke genormaliseerde afmetingen zijn en het aantal ramen ten minste zes bedraagt.

Deze opsomming kunt u beschouwen als het schema, dat naar mijn mening moet worden gevolgd om tot

betere resultaten te komen. Als u hetgeen tot nu toe in deze rubriek is geschreven nog eens over wilt lezen — wat ten slotte de bedoeling van de samenvatting is — zult u zien, dat het daarin gestelde aan deze punten tegemoet komt.

Zonder daar iemand een verwijt van te willen maken, meen ik, voor wat betreft de grote lijn, dat we ons de laatste jaren te veel hebben toegelegd op speciale methoden, die weliswaar tot goede resultaten leiden, doch al te veel zijn gericht op de amateur, voor wie bij de enkele volken, welke hij houdt, het geld dat hij er in steekt van minder belang is, terwijl hij als enthousiast liefhebber rustig al zijn vrije tijd aan de bijen besteedt. En als hij geen tijd genoeg heeft krimpt hij zijn aantal volken in.

Maandoverzicht van Willem

Koel voor de tijd van het jaar. Hier en daar een enkele bui. Deze vrijwel dagelijks in het weerbericht voorkomende zinnen maakten het ons wel spoedig duidelijk, dat we de zomerdracht konden afschrijven. Wij moeten het hier in hoofdzaak van de linde hebben, die ik zelden zo rijk heb zien bloeien als dit jaar. Toen de eerste lindes zo omstreeks 10 juni los kwamen, was het te koud, daarna zat de wind een poosje in de noordoosthoek, daarna kwamen de enkele buitjes, die 's morgens begonnen om niet voor de avond op te houden en toen kwam een aantal dagen met dat echte vochtige broeierige weer, wat je voor een goede lindeoogst moet hebben — maar toen was zelfs de kleinbladige linde al uitgebloeid. Het resultaat is dat er weinig of geen lindehoning is geoogst. Toch deed zich hierbij op mijn stal weer iets merkwaardigs voor. Alle volken stonden op één broedkamer en twee honingkamers zonder roosters. Vier van deze volken hadden behalve wat honing, broed in alle bakken. Daaraan is niets gedaan, deze zijn zo naar de heide gegaan. De vier andere volken, die geen broed in de bovenste honingkamer hadden, gaven samen 50 pond honing. Van die 50 pond werd ongeveer de helft geleverd door één volk en dat volk was moerloos en niet van vandaag of gisteren, want er waren op twee ramen al eierleggende werkbijen aan het werk. Dus de stelling „moerloze volken halen niet” gaat ook al weer niet altijd op. Overigens viel dit volk op geen enkele wijze op en gedroeg zich normaal aan het vliegpat. Het is via de koningin der aarde oftewel de krant verenigd met een sterke aflegger en doet het op de hei al weer best. Er schijnt nog al wat moerloosheid voorgekomen te zijn dit jaar, ook enkele van mijn vrienden hadden er mee te kampen. Jonge moeren eenvoudig niet bevrucht of op de bruidsvlucht overstuurd gegaan.

Ook de andere zomerdrachten — de moerasandijvie, die het verleden jaar zo fantastisch heeft gedaan — hebben het er dit jaar bij laten zitten. Dit bleek ook duidelijk uit de aanvoer op de markt te Epe, die 600 pond lager was dan het vorige jaar, ondanks het feit, dat die markt zich in 'n steeds groeiende belangstelling mag verheugen. Over deze markt gesproken. Willem was er. Hij heeft er honing gezien en pamfletten gelezen. Om met het laatste te beginnen. De pamfletten waren afkomstig van de firma, die niet met ons in de Bedrijfsraad en in het Landbouwschap wil samenwerken. Deze firma heeft imkers — en niet-imkers — bezworen dat het Landbouwschap de imkerij onmiddellijk aan de rand van het faillissement zou brengen. Meldingsplicht, administratiekosten, zware heffingen (de krijtende tiende van Alva denk ik) hebben zij ons in het vooruitzicht gesteld. Maar als van al deze zwarte voorspellingen nu niets over het vuur komt. Dan sla je eigenlijk een figuur wat we in het gemeedelijke verkeer aanduiden met een woord,

dat met de p van laat ik maar zeggen privaat, begint. En dan moet je opnieuw grof geschut in stelling brengen om de aandacht af te leiden. Vandaar de pamfletten. Pamfletten, die zo zijn gesteld dat zij de schrijver nog maar net buiten bereik van de strafrechter laten. Waar we alleen al om de stijl en de toon zeer bepaald niet op in wensens te gaan. En als u nu wilt weten hoe onze financiële positie is, dan kunt u dat ieder jaar vinden in het aprilno. van uw groentje. Maar de lieden, die op deze pamfletten aanslaan, lezen natuurlijk het groentje niet of maar half. En die bereik ik ook nu niet. Maar u, die dit wel leest, wilt het ze misschien in voorkomend geval wel even onder de neus wrijven en als het leden van ons zijn, zegt u er dan even bij: „Zijt gij tevreden, zegt het uw vrienden, hebt gij klachten, zegt het ons” d.w.z. uw hoofdbestuur of de ambtenaren der vereniging — uw ambtenaren van uw vereniging, die nog steeds op het Bijenhuis zitten — uw Bijenhuis — om u van dienst te zijn, een service die de bovenbedoelde firma niet kan leveren.

En wat de honing betreft, die was over het algemeen goed, maar het behoorlijk zeven van honing schijnt nog niet iedereen te kennen. Ook is het geen reclame op een pot goede honing een deksel te draaien, waarin aan de binnenkant een roestrand zit. Nog even over dat honingzeven. Volgens de bijenboeken moet een zeef aan de slinger hangen. Meestal staat er dan nog een mooi plaatje bij. In de praktijk moet je dat natuurlijk zo niet doen. Als er een beetje behoorlijke oogst te verwerken is, kan de zeef de toevoer niet bijhouden. Dan wordt er eens flink in de zeef geroerd, waarbij de nodige fijne wasdeeltjes door de zeef worden gedrukt en dat is helemaal mis. Bovendien zijn die zeven te grof. We doen dit dus het volgende jaar anders. We vangen de honing uit de slinger op in honingbussen zonder te zeven. Al deze bussen, en ik hoop voor u dat het er vele zijn, zet u netjes bij elkaar met de deksels erop. De volgende dag haalt u de deksels er voorzichtig af, zonder aan de bus te schudden (nu niet denken, dan laat ik voor die ene nacht die deksel er maar af, want honing trekt ontzettend snel vocht aan) en dan zult u ervaren, dat op de honing een dikke laag drijft, die hoofdzakelijk uit meegeslingerde wasdeeltjes bestaat. Deze laag schept u met een daarvoor geschikte grote platte lepel of schuimspaan voorzichtig af in een pannetje of iets dergelijks. Nu gaat u in een niet te koud vertrek de honing zeven door fijn nylon b.v. een dameskous en omdat er al haast geen ongerechtigheden meer in de honing zitten gaat dit vlot. Als u alles wilt hebben doet u dan als laatste de afgeschuimde bovenlaag door de zeef, maar als u toch goed geboerd hebt, zou ik er maar voerhoning van maken, dat gaat vlugger en u krijgt het ten slotte via de bijen toch weer terug.

Vele onder ons zullen dit jaar hun geluk nog wel weer eens op de heide beproefd hebben, denk ik. Op het moment, dat dit geschreven wordt bloeit de heide mooi. De bloei was ook vroeg, de hei gaf al honing voor de traditionele 10e augustus, de dag waarop wij al van oudsher heiwaarts plegen te gaan. Tot vandaag heeft de hei zijn portie water wel gehad. Als u dit leest weten we wel ongeveer of we ook de portie warmte hebben gekregen, die we moeten hebben voor een behoorlijke heidedracht. Hoe u met succes heidehoning kunt slingeren kunt u vinden op blz. 154 van het septemberno. van 1953. Wat het zeven betreft zou ik liever de hierboven omschreven methode volgen, waarbij u er in dit geval dan ook nog om moet denken, dat heihoning ook bij het zeven in beweging moet worden gehouden, anders blijft ze nog in de zeef staan.

Ten aanzien van de volken, die van de heide teruggekomen zijn kan ik u geen betere raad geven, dan die zo snel mogelijk in te winteren door royaal te voeren met grote porties dikke suikerstroop. In een dag of vier kunnen die 10 kg er makkelijk in zitten en dan rustig laten staan tot begin april van het volgende jaar. Overwinteren op een broedkamer en een honingkamer.

BOEKBESPREKING

Het leven der bijen, door Gilbert Nixon. Uitg. Prisma-boeken. Utrecht, Antwerpen, Vert. H. A. Jongeboom, illustr. Arthur Smith.

Een echte bijen- en natuurliefhebber, die zich voortdurend in het leven van de honingbij verdiept, voelt op de duur behoefte, ook eens wat meer te weten over andere soorten bijen. Langzamerhand zal hij zijn aandacht uitbreiden tot die leden van de grote familie, waarvan de honingbij slechts een onderdeel uitmaakt, de orde der vliesvleugeligen, de Hymenoptera. Gilbert Nixon heeft als jongen reeds een grote interesse gekregen voor de verschillende soorten bijen, maar de honingbij vond hij toen minderwaardig. Later heeft hij deze mening gelukkig herzien en hij is een slaafse bewonderaar van haar, *Apis mellifica*, geworden. Zijn grote liefde ging echter toch steeds weer uit naar de andere soorten, de alleen levende bijen, de hommels en wespen. Hoe groot zijn tegenzin ook was in de opgeprikte diertjes, die hij in musea te zien kreeg, wanneer hij hun vormen eenmaal had leren kennen, hij kreeg er pas echt plezier in door een levend exemplaar gade te slaan, want dan had het een naam. Hij leerde door observering alle mogelijke soorten kennen, en van ieder zijn eigen eigenschappen vaststellen. Enige jaren geleden heeft hij het ondernomen zijn bevindingen in een boek vast te leggen en hij vertelt daarin zo levendig over die kleine schepseltjes dat men bijna vergeet, dat een insect het onderwerp is van zijn betoog. We lezen over de mijnwerkers, timmerlieden, metselaars, stucadoors en behangers onder de bijensoorten, de verschillende hommels en wespen en de angelloze bijen en elk wezentje wordt een persoonlijkheid. Nixon is in zijn beschrijving evenwel nergens zo wetenschappelijk, dat een gewone lezer hem niet kan volgen.

In de Prisma-boeken is nu de vertaling verschenen van Nixons werk „World of Bees” (Wereld van Bijen) onder de voor imkersoren ietwat misleidende titel „Het Leven der Bijen”. De honingbij is daarin weliswaar een grote plaats ingeruimd, maar de hoofdschotel vormt toch het leger stamverwante vliesvleugeligen. De vertaling van H. A. Jongeboom is uitstekend. Dit boek is, evenals de Engelse uitgave, geïllustreerd met voortreffelijke pentekeningen door Arthur Smith.

Wij wensen dit boeiende boek in veler handen. Menig prettig uur zal bij het lezen ervan worden doorgebracht en de blik op het leven van onze honingbijen zal zeker worden verruimd.

H. C. M.

Büdel-Herold. Biene und Bienenzucht. Uitgegeven door Ehrenwirth Verlag, München. f 35,—.

Blijkens de ondertitel geeft dit boek „De huidige kennis van de bijen en de bijenteelt in de vorm van een samenvatting”. Aan het boek, dat 380 blz. telt en goed is geïllustreerd, hebben 25 vrijwel zonder uitzondering universitair gevormde deskundigen op het gebied van de bijenteelt bijdragen geleverd. Behalve Duitse onderzoekers hebben hieraan ook Engelse, Franse, Oostenrijkse en Zwitserse schrijvers medegewerkt. De inhoud is in 6 hoofdstukken verdeeld, elk deel weer onderverdeeld in een aantal opstellen van verschillende medewerkers. Hieruit blijkt reeds de brede opzet van dit werk. Niet alleen wordt de geschiedenis van de ontwikkeling van de bij en haar plaats in de insectengemeenschap uitvoerig behandeld, maar er is ook een gehele afdeling gewijd aan het bijenrecht. Daarnaast worden uiteraard het nut, de behandeling en de ziekten van de bijen behandeld en wordt de nodige aandacht besteed aan schadelijke spuitmiddelen en maatregelen te nemen bij het optreden van spuit-schade. Elk onderdeel is behandeld door een specialist op dat gebied. Het zal u al wel duidelijk zijn dat dit boek geen handleiding voor imkers in de gewone zin van het woord is, waarmee niet bedoeld wordt te zeggen, dat de doorsnee bijenhouder er geen schat van ook voor hem zeer waardevolle gegevens vindt. Integendeel, met bijv. het hoofdstuk over het winnen en de behandeling van honing kan vrijwel iedere imker zijn voordeel doen. Het boek geeft in eenvoudige, voor ieder die de Duitse taal enigszins beheerst, begrijpelijke taal een overzicht van de huidige stand van

de wetenschap en de toepassing daarvan in de praktijk. Het is verder een prachtig overzicht voor ieder, die in de natuur is geïnteresseerd en een onuitputtelijke bron van gegevens voor leraren en onderwijzers, die bij het onderwijs in de biologie iets van het bijenleven willen behandelen. De typografische verzorging van het in linnen band gebonden boek is goed. De vele foto's en tekeningen, waarmee het is verlicht komen mede daardoor bijzonder goed tot hun recht. Achter elke bijdrage is een zeer uitvoerige literatuurlijst opgenomen, waarin ook de in andere dan de Duitse taal gestelde geschriften zijn vermeld. De lijst beslaat bijv. achter het door dr. A. Maurizio bewerkte hoofdstuk „Bienenbotanik” ruim 8 blz.

H. G. M.

AFSCHRIFT

's Gravenhage, 26 juli 1960.

Reportage bijenmarkt Veenendaal.

Aan de Algemene Vereniging Radio Omroep te Hilversum

OP DINSDAGAVOND 19 juli j.l. was uw programma „A.V.R.O.'s Radio Journaal”, dat werd uitgezonden van kwart voor acht tot acht uur, o.m. gewijd aan de bijenmarkt te Veenendaal. Tijdens een naar aanleiding daarvan gehouden vraaggesprek met een bijenhouder kwam de instelling van een afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap aan de orde.

Gezien de misverstanden, welke omtrent deze aangelegenheid bestaan en ook tijdens de genoemde uitzending weer aan het licht traden, achten wij het nuttig u het volgende mede te delen.

De afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap is ingesteld op verzoek van vier organisaties van bijenhouders, welke reeds geruime tijd samenwerken in de Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij, gevestigd te Tilburg, Spoorlaan 50. Deze organisaties hebben blijkens gegevens aan de Landbouwgids 1960 in totaal ruim twaalf duizend leden.

Aan deze samenwerking wordt niet deelgenomen door de Algemene Nederlandse Imkersvereniging, welke volgens de genoemde bron 1400 leden telt. Zij heeft zich ook tegen de samenstelling en inwerkingtreding van de afdeling Bijenteelt verzet.

Met een lid van deze vereniging heeft uw verslaggever een gesprek gehad en nu is het o.i. te betreuren dat de buitenstaanders daaruit de indruk hebben moeten krijgen, dat de bedoelde bijenhouder sprak namens de meerderheid der bijenhouders in Nederland.

Weliswaar bracht uw verslaggever terecht in het midden, dat er ook voorstanders zijn van aansluiting bij het Landbouwschap, maar hierop werd niet verder ingegaan. Het publiek heeft hierdoor, zoals uit bovenstaande gegevens blijkt, een geheel onjuist beeld gekregen van de werkelijke verhoudingen in de bijenhouderij.

In het gesprek werd voorts nog gesteld, dat aansluiting bij het landbouwschap de bijenhouders er toe zou noodzaken hun volken op te ruimen, hetgeen dus de ondergang van de bijenhouderij zou betekenen.

Hoewel deze uitspraak tijdens de uitzending op geen enkele wijze werd gemotiveerd, is zij waarschijnlijk ingegeven door de vrees, dat de te betalen heffingen een lonende exploitatie van de bijenteelt praktisch onmogelijk zullen maken.

In dit verband mogen wij u verwijzen naar hetgeen de plaatsvervangende voorzitter van het Landbouwschap onlangs bij de installatie van de afdeling Bijenteelt heeft gezegd, n.l. dat er in het Landbouwschap nog nimmer over een heffing voor de bijenhouders is gesproken en dat er voor de genoemde vrees dan ook geen enkele aanleiding is. Een persbericht van het Landbouwschap over deze vergadering treft u hierbij aan.

Wellicht geeft het bovenstaande u aanleiding nog eens aandacht te schenken aan deze aangelegenheid en de verenigingen, die de instelling van een afdeling Bijenteelt hebben aangevraagd en die de overgrote meerderheid van de georganiseerde bijenhouders vertegenwoordigen, gelegenheid te geven hun standpunt hieromtrent uiteen te zetten.

LANDBOUWSCHAP

W.g. J. S. Biesheuvel.

(Mr. J. S. Biesheuvel)

Secretaris.

uit de Jaagkieps

De strijd tegen bestuivingsmiddelen

In Frankrijk bestaat zoals overal in de wereld, het vraagstuk van de insecticiden. Men denkt daar de oplossing gevonden te hebben in **Toxaphene**, een middel dat in ons land door het klimaat niet schijnt te kunnen worden toegepast. Ook in Frankrijk is men nog niet algemeen van de doeltreffendheid ervan overtuigd. Uit een artikel in de *Revue Française d'Apiculture* 1960/4 van J. Lecomte, die belast is met de onderzoeken van het Nationaal Landbouwkundig Instituut van Onderzoek de volgende aanhalingen: Is het mogelijk en rendabel bij de huidige stand van zaken koolzaad te verbouwen zonder behandeling tijdens de volle bloei? Het antwoord is **neen**, geen mens met gezond verstand kan het tegendeel beweren. De tweede vraag: Is het mogelijk bijen te houden in streken waar bloeiend koolzaad behandeld wordt met insecticiden, die in het algemeen schadelijk zijn voor bijen? Het antwoord is weer: **neen**.

Er zijn 3 oplossingen: bijenteelt weg, geen koolzaad verbouwen of indien mogelijk tot een vergelijk komen. Het genoemde instituut, het merendeel van koolzaadverbouwers en bijenhouders hebben tot het laatste besloten en de oplossing is **Toxaphene**.

Wij kunnen thans, aldus onze Fransman, de vraag stellen: Is het mogelijk toxaphene tijdens de volle bloei te gebruiken? Het antwoord is **ja**. Kan men dan bijenhouden? Het antwoord is weer **ja**. Niemand zal dat kunnen tegenspreken.

Het bouwraam

In het maartnummer haalt onze Wakkere Willem het bouwraampje van de Duitse imker Paschke aan; opmerkelijk is dat in de laatste nummers van het Duitse blad „der Imkerfreund” herhaaldelijk artikelen over dit onderwerp verschijnen en wel van voor- en van tegenstanders.

Zo schrijft Imkermeister H. Groskreutz in het juni-nummer:

Het bouwraam is in de openbare belangstelling gekomen. Jarenlang werd het als een steunpunt van de bijenteelt beschouwd, zowel door imkers als door fabrikanten van kasten. Sinds Paschke het bouwraam

in de handel bracht mocht aan het nut ervan niet getwijfeld worden.

Zo kon het jarenlang de Duitse bijenteelt schade toebrengen. Het is geen overdrijving als ik van honderden kilo's verloren honing spreek. Zeker, de oppervlakte van het bouwraampje is klein ten opzichte van de gezamenlijke raat-oppervlakte in een kast. Maar men moet bedenken hoe vaak het uitgesneden wordt. Dit getal moet men vermenigvuldigen met de oppervlakte en deze uitkomst met het aantal volken in het Bundesgebiet. Men moet verder bedenken dat de broedvlakte van het bouwraampje geen pauze kent in de behoefte aan voedersap in tegenstelling met de broedramen, die van het verzegelen der cellen af tot na het leggen der nieuwe eitjes geen voedersap vragen.

Het bouwraampje verspilt dag aan dag het kostbare voedersap, dat uit moeizaam verkregen nectar en stuifmeel op geheimzinnige wijze in de voedersapklieren der bijen ontstaat. Dan moet het bouwraampje steeds weer van was worden opgebouwd, waartoe veel honing nodig is. Al is het bouwraampje was een waarlijk koninklijk produkt, toch kan de opbrengst van dit kostbare was zelfs de meest kundige bijenhouder geen rente uit zijn bedrijf opbrengen.

In zijn artikel breekt de schrijver dan nog een lans voor de darren, die volgens hem onmisbaar zijn; hij zal dan ook nooit een dar doden. Zij kosten het meest aan voedsel als larven, als volwassen insect vragen zijn maar weinig.

Voeding van darren

Over darren wordt in de laatste tijd ook veel geschreven en dat met meer waardering voor deze zogenaamde nietsnutters. In La Belgique Apicole 1960 1/2 vinden we een uit de Irish Beekeeper overgenomen bericht:

De jonge darren worden gevoed door de werkbijen, zij verlaten hun broedraten niet. De oudere darren bedienen zich zelf op de niet verzegelde honingraten. Zij nemen voor hun oriëntatievluchten geen extra voorraad op, maar voor de bruidsvlucht is dat anders. In plaats van dan rustig op de raten te blijven, worden zij opeens onrustig, als opgeroepen door een onbekend sein; zij poetsen hun ogen met hun voorpoten en zuigen zich vol, waarna zij naar het vlieggat ijlen en vol vuur uitvliegen.

Men moet er dus wel voor zorgen, dat in darrenvolken op een bevruchtungsstation altijd ramen met onverzegelde honing aanwezig zijn.

De vreemdste kliniek

Begin 1956 hebben wij gehoord van de wonderbaarlijke genezingen, o.a. blinden kregen hun gezicht terug door een behandeling met bijensteken, toegepast door een vrouw, Mrs Julia Owen. Jarenlang hebben we niets van deze dame vernomen, maar in de Australian Beekeeper 1960/2 troffen wij een uit het blad People overgenomen bericht, waaruit blijkt dat zij nog steeds haar genezingen voortzet. Het bericht luidt aldus:

Een bejaarde vrouw, Mrs. Julia Owen te Bromley, Kent (Engeland), heeft misschien de meest eigenaardige kliniek, waar zij haar patiënten behandelt met steken van speciaal geteelde bijen. Deze patiënten zijn voornamelijk lijders aan jicht, zenuwstoringen, huidaandoeningen, enz.

De bijen worden geteeld in 12 kamers, die op verschillende temperatuur worden gehouden en zij worden gevoed op dieeten die verschillen naar gelang van de ziekte van de patiënt.

Mrs Owen heeft haar praktijk al meer dan 30 jaar en personen van aanzien bevonden zich onder haar patiënten. Er is geen gevaar voor personen, overgevoelig voor bijengift, daar haar bijen niet in aanraking komen met vers stuifmeel en de patiënten nauwkeurig voor de behandeling worden onderzocht. De behandeling duurt van een paar weken tot jaren.

Mrs Owen heeft wonderbaarlijke genezingen verricht bij personen die door medici waren opgegeven. Sommige doktoren beschouwen haar als een dwaas, terwijl anderen patiënten naar haar verwijzen.

Kunstraat en het praktische gebruik ervan

In november 1957 hield dr. K. Weisz te Erlangen een voordracht met bovenstaande titel. De Südwestdeutsche Imker 1960/4 nam deze op, waardoor ik in staat ben hieruit het volgende weer te geven:

Algemeen wordt erkend dat de bijen overtoollig was uit de celbodem van kunstraat afknagen om voor het optrekken der wanden materiaal te hebben. De dikte van de kunstraat speelt hierbij een rol. De bodems van op kunstraat opgetrokken cellen vertonen nooit de scherpe lijnen als die van natuurbouw. Talrijke metingen hebben aangetoond dat, hoe dikker de kunstraat is, des te dikker de waslaag bij de bodem.

Als men dikke kunstraat geeft, voe-

gen de bijen minder was van haar zelf toe, maar altijd hebben zij was van haar zelf nodig.

Men is geneigd te denken dat, economisch gezien, de dunnere gewalste kunstraat de voorkeur verdient boven de dikkere gegoten kunstraat. Dit is het geval als een volk veel moet bouwen; ook imkers, die zelf hun oude raten niet verwerken, kunnen voordeliger dunne gewalste kunstraat gebruiken. Maar in het gebruik bestaan zekere verschillen tussen gegoten en gewalste kunstraat. Gegoten kunstraat breekt buiten een bijenvolk vlugger dan gewalste, maar de laatste trekt eerder krom, vooral als er weinig ruimte tegen het raampje wordt overgelaten.

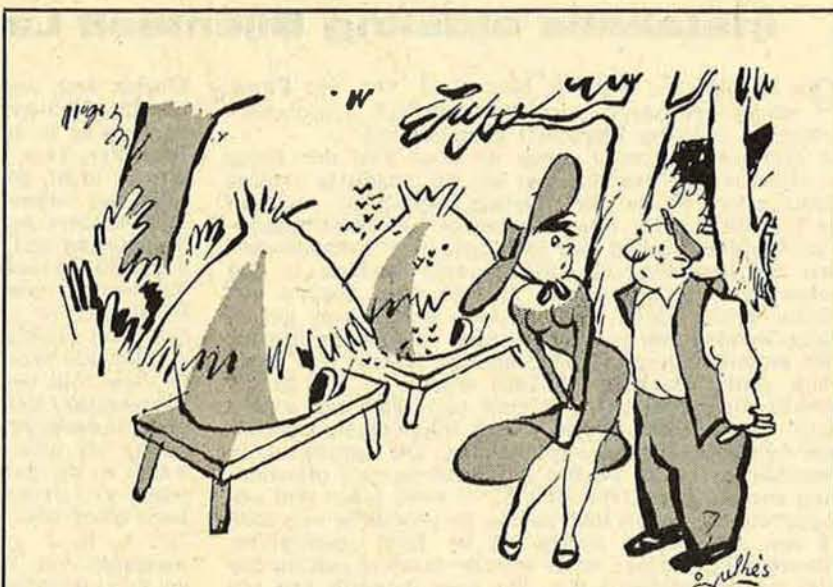
Men moet daarom gewalste kunstraat aan het bovenlatje vastmaken, waardoor de raat niet tot op de onderste lat wordt uitgetrokken en bij plaatsgebrek ontstaat hier dan voornamelijk darrenwerk. Hier heeft gegoten kunstraat het voordeel, men kan deze op de onderlat plaatsen, de bijen zullen hem van boven volledig uitbouwen. Maar dit kan men ook wel met de gewalste bereiken. Als men zelf zijn kunstraat giet, heeft men het meeste voordeel.

Voordelig ten opzichte van de hoeveelheid was is het aanbrengen van gaten in de kunstraat, dat door een Slowaakse imker werd toegepast. Bij proeven heeft men vastgesteld, dat bijen gaten van 3 cm in de kunstraat zuiver met fijn werk vullen en de raat onberispelijk optrekken; er ontstaan wel eens onregelmatige overgangscellen, maar zelden blijven de gaten ongevuld of wordt hier grof werk gebouwd. Dr. Weisz heeft bevonden dat kunstzwermen gegoten kunstraat met gaten regelmatig uitbouwden dan gewalste met gaten. Als men in een Zander-raam 31 gaten van 1½ cm maakt, geeft dat een wasbesparing van 25%; maar men kan zeker nog verder gaan. Een voordeel is verder dat door het inhangen van zo'n raam in het broednest, dat niet zo'n nadelige invloed heeft op de ontwikkeling als een onbewerkte kunstraat.

Tot heden is „gegated” kunstraat niet in de handel.

Het gevaar loert overal

Nog steeds trachten bijenhouders op illegale wijze koninginnen uit het buitenland te betrekken. Men beseft niet het gevaar dat men daarbij loopt, niet alleen voor zich zelf, maar voor de gehele streek. Het volgende moge een waarschuwing zijn. De Schweizerische Bienenzeitung heeft een rubriek: Frauenseite, die door een vrouwelijke imker wordt verzorgd. In het juni-nummer van dit jaar komt zij met een Jobstijding: bij een lid is mijtziekte uitgebroken. Door familierelatie had deze imker voor enige jaren een bijenzwerm uit Berner Seeland in de gezonde streek van de schrijfster gebracht en de slepende mijtziekte was dit jaar in een

Tot slot de tekening uit La Gazette Apicole 1959/12, het onderschrift luidt:

„Ik weet wel dat zij honing geven, maar het zal niet gemakkelijk zijn ze te melken.”

100% besmetting in 3 volken geconstateerd. „Een grote schrik viel op ons”. Met angstige ogen werden de vliegaten waargenomen. Men is dan werkelijk blij dat er wetten bestaan, die de voorschriften ter bestrijding automatisch in werking stellen. De kantonnale ziekte-inspecteur riep direct de imkers uit de drie omliggende gemeenten bij elkaar voor een bespreking, ook de ongeorganiseerden moesten verschijnen. Door de gemeentebesturen werd een spergebied ingesteld. Op de bespreking werden de imkers geïnstrueerd over de te nemen maatregelen. „Het gemeenschappelijk gevaar verbond de mensen inniger en schiep een verheugend willen tot samenwerking”.

Contributie in de V.S.

Op de jaarvergadering van de American Beekeeping Federation 1960 werd een resolutie aangenomen om de bijdragen aan deze federatie met ingang van 1961 te brengen op:

Gewone leden,	
geen beroepsimkers	\$ 5
Beroepsimkers tot 500 volken	\$ 25
idem tot 1000 volken	\$ 40
idem tot 2000 volken	\$ 60
idem boven 2000 volken	\$ 100

Voor fabrikanten van bijenteeltbenodigdheden \$ 200 en handelaren hierin \$ 25, hetzelfde bedrag te betalen door telers van kunstzwermen en koninginnen. Verder wilde men de bijdragen van handelaren in honing vastgesteld zien op \$ 100 of \$ 200 naar gelang van hun omzet.

Uit het oude aantekenboekje 1888-1899 (vervolg)

Over 1892 enige losse aantekeningen: Den 14 Mei 1892 de beien naar Zwabedis bracht. Zaad begint te bloeien, er is veel zaad. 20 Mei heen geweest te voederen, erg koud weer. Den 28 Mei de beien ongelooflijk honig haalt — al het werk vol honig — doch weinig arbijden (wat Doornbos hiermede bedoelt is niet duidelijk). De laatste beien haalt den 23 Juni, ze staan er tamelijk goed voor, doch nog niet een zwerm.

Den 26 Juli nog een zwerm in een leeg korf daan.

Den 17 August naar de bijen naar Drente weest, alstoen nog niet heel veel honig haalt.

Den 10 September de bijen van Seltingen haalt, den 22 September van Drente haalt.

Dan het jaarverslag:

Het jaar 1892 was over het algemeen een slecht bijenjaar ofschoon de onzen nochal tamelijk goed zijn geweest. Op Westerwolde bij de boekweit waren ze veel beter als op Drente. Ik hadt 100 op 't veld waarvan 26 korf geperst waarvan 400 pond honig buiten de voerhonig en 61 pond was. Het was heb ik verkocht a 68 ct en 43 pond honig a 21 ct en voor 14 gld mee. Een een korf met honig verkocht voor 7 gld.

Voor was	41.48
43 honig	9.3
mee	14
korv honig	7
te zamen	71.51

Jékavé.

Installatie afdeling Bijenteelt Landbouwschap

Op 24 juni j.l. heeft de heer C. J. van der Ploeg, plaatsvervangend voorzitter van het Landbouwschap de afdeling Bijenteelt geïnstalleerd.

In zijn installatierede sprak de heer Van der Ploeg er zijn vreugde over uit, dat het na langdurig overleg thans zover is, dat de afdeling Bijenteelt, waarvan de instelling reeds was voorzien in het Instellingsbesluit Landbouwschap van 1954, met haar werkzaamheden kan beginnen. De bijenhouders vormen in het geheel van de agrarische gemeenschap slechts een kleine groep. Deze groep draagt echter een geheel eigen karakter en vervult een zeer bijzondere functie. Het aantal imkers is gedurende de laatste tien jaren sterk achteruitgegaan. In 1950 waren er nog 28.250, terwijl dit aantal aan het eind van 1959 nog slechts pl.m. 12.000 bedroeg. Het aantal bijenvolken vertoont een overeenkomstige vermindering. Dit daalde nl. in dezelfde jaren van 141.000 tot 70.000 en met uitzondering van de jaren 1955 en 1957 — twee jaren met een topproductie — kan men ook in de produktie van 1950 af een geleidelijke daling tot de helft constateren. Hoewel de produktie en de waarde daarvan ook nu nog niet zonder betekenis zijn, kan men moeilijk van een voorspoedige gang van zaken in de bijenhouderij spreken. Opvallend is het ook, dat de waarde der produktie per eenheid gerekend van 1950 af slechts zeer weinig is gestegen: dit in tegenstelling tot vele andere agrarische en niet agrarische produkten. De heer Van der Ploeg verwachtte dat de kwesties van de omvang en de waarde der produktie de volle belangstelling zouden hebben van de afdeling Bijenteelt.

In de kring van de bijenhouders bestaat grote belangstelling voor het wetenschappelijk onderzoek. De bijenhouders zullen zich in dit opzicht bij het Landbouwschap in goed gezelschap bevinden.

De bijenvolken vervullen een nuttige functie bij de bestuiving van land- en tuinbouwgewassen. Een door de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij gehouden onderzoek heeft uitgewezen, dat meer dan de helft van de bijenvolken daadwerkelijk aan de bestuiving meewerkt. Op deze wijze geeft de bij, die de nectar aan de bloem onttrekt, tegelijkertijd iets terug, dat onmisbaar is voor de ontwikkeling van de vrucht.

Een van de bijzondere kenmerken van de bijenhouderij is, dat er in deze sector niet of nauwelijks sprake is van werkgevers en werknemers. Dat het bestuur van het Landbouwschap het niettemin gewenst heeft geoordeeld dat ook de gezamenlijke landarbeidersbonden in de gelegenheid werden gesteld een lid van de afdeling aan te wijzen, vindt zijn oorzaak in de principiële opbouw van het Landbouwschap. Het stemt tot voldoening, dat het is gelukt om met aller instemming de samenstelling zo te regelen, dat het eigen karakter van de bijenhouderij duidelijk tot uiting komt en dat toch ook hier de stem van de landarbeider niet ontbreekt.

Wel is het spijtig, dat het nog niet is gelukt om de Algemene Nederlandse Imkersvereniging te bewegen aan de afdeling Bijenteelt medewerking te verlenen. Daar de overgrote meerderheid, n.l. ruim 90 pct., der imkers is aangesloten bij de organisaties, die de instelling van een afdeling Bijenteelt hebben gevraagd en leden hebben aangewezen, meende het bestuur van het Landbouwschap de inwerkingstelling van de afdeling niet langer te mogen uitstellen. De heer Van der Ploeg ging op deze kwestie in naar aanleiding van de alarmerende berichten, die de Algemene Nederlandse Imkersvereniging (A. N. I.) hieromtrent had doen verspreiden.

Naar aanleiding van de door de A.N.I. uitgesproken vrees, dat door de heffingsaanslagen van het Landbouwschap vele imkers gedwongen zouden zijn het bedrijf te staken, zei de heer Van der Ploeg zich geheel aan te sluiten bij wat mr. L. R. J. ridder van Rappard hierover op de vergadering van de Vereniging tot bevordering van de bijenteelt in Nederland heeft gezegd, n.l. dat de instelling van een afdeling Bijenteelt aan de bijenhouderij ten goede zal kunnen komen. De voornaamste zorg van het bestuur van het Landbouwschap is geweest het zo goed mogelijk op gang houden en verbeteren van de bijenteelt.

Slechts door deze gedachte heeft het bestuur van het Landbouwschap zich laten leiden bij zijn beslissing de afdeling in het leven te roepen.

Berichten over een heffing van f 5,— zijn volkomen uit de lucht gegrepen; er is in het Landbouwschap zelfs nog nimmer over een heffingsaanslag voor de bijenhouders gesproken. Dit is een zaak waaromtrent de afdeling zelf te zijner tijd haar standpunt aan het dagelijks bestuur kenbaar zal kunnen maken. Er is dus bepaald geen aanleiding om zich hierover bezorgd te maken. Er bestaat vertrouwen, dat de A.N.I. op een later tijdstip alsnog tot medewerking bereid gevonden zou worden.

De heer Van der Ploeg eindigde zijn toespraak met de verzekering, dat het bestuur van het Landbouwschap en zijn deskundige en toegewijde medewerkers de afdeling bij haar werk alle hulp zullen geven die zij wenst en hij sprak de hoop uit dat de samenwerking tot zegen zal strekken van de bijenteelt en degenen die haar beoefenen.

Mr. L. R. J. ridder van Rappard beantwoordde de toespraak van de heer Van der Ploeg. Ook hij wees op het bijzondere karakter van deze bedrijfstak. Het is een kleine groep mensen, die meer uit liefhebberij dan met bedrijfsmatige bedoelingen bijen houdt. De achteruitgang is echter onrustbarend en handhaving van dit bedrijf is alleen mogelijk door het bewerkstelligen van een betere prijs voor de honing. Ook de heer van Rappard betreurde het standpunt van de Algemene Nederlandse Imkersvereniging en de negatieve instelling welke in die kring overheerst. De in de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij samenwerkende organisaties hebben steeds op het standpunt gestaan dat de A.N.I. aanspraak heeft op medezeggenschap in de afdeling. Zij hebben de hoop, dat deze vereniging nog tot samenwerking bereid gevonden zal worden. Op die wijze kan men veel misverstanden voorkomen. De bijenhouders beseffen, dat zij binnen het Landbouwschap meer zullen kunnen ontvangen dan geven. Zij hebben vrijwel geen middelen om op eigen kracht alles te kunnen doen wat nodig is voor de instandhouding van de bijenteelt.

De prijs van de suiker nadert die van de honing en de buitenlandse imkers staan verbaasd dat hun Nederlandse collega's een zo lage prijs voor de honing ontvangen. Het is verheugend te vernemen dat het Landbouwschap de noodzaak inziet van het wetenschappelijk onderzoek en van de verbetering van de geldswaarde van het produkt honing. Ook de heer Van Rappard had vertrouwen in een goede samenwerking binnen het Landbouwschap.

De afdeling besloot het bestuur van het Landbouwschap voor te stellen tot voorzitter en tot plaatsvervangend voorzitter te benoemen de heren mr. L. R. J. ridder van Rappard te Gorichem en J. Lauwers te Tilburg. Tijdens de vergadering werd o.m. gesproken over de schade aan bijen door bespuiting van koolzaad in de polder Oostelijk Flevoland en over de „mijtziekte” in Limburg.

Het belangrijkste punt van bespreking op de eerste vergadering was evenwel de bijenteelt en de honinghandel in de E.E.G. Naar aanleiding hiervan gaf drs. P. A. J. Wijnmaalen, medewerker op de Economische afdeling van het secretariaat van het Landbouwschap een uiteenzetting over het E.E.G.-verdrag, over de positie van de Nederlandse landbouw in dit verband en over de consequenties van het verdrag voor de bijenhouders. Voorts besprak hij de wijze, waarop het Landbouwschap de belangen van de Nederlandse landbouw op dit terrein behartigt. In dit verband vestigde hij de aandacht op het advies, dat het Landbouwschap in april 1960 heeft uitgebracht over de ontwerp-voorstellen der Europese Commissie inzake de totstandbrenging en uitvoering van het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Aan het eind van de vergadering wees de heer van Rappard erop hoe belangrijk het is, dat de georganiseerde bijenhouderij in het vervolg in zaken als die van de Euromarkt zal kunnen profiteren van de kennis en de ervaring welke het Landbouwschap op dit gebied reeds heeft verworven.

WARMLOPEN EN KLEUR KASTEN

Naar aanleiding van het geconstateerde warmlopen van hele bijenvolken gedurende de opsluiting tijdens besputting en daarna, kom ik tot de conclusie, dat de kasten waarbij dit geconstateerd werd niet doelmatig zijn als reiskast. Elke reiskast moet toch zeker 24 uur gesloten kunnen blijven zonder dat kans op warmlopen bestaat. Een groot euvel, waaraan vrijwel elke kast lijdt, is de onjuiste kleur. Kast die in de open lucht geplaatst worden zonder speciale afdekking, moeten in een zo licht mogelijke kleur geschilderd worden, anders kan warmlopen bij afsluiting verwacht worden. Het beste is wit of aluminium. De warmtestralen worden dan grotendeels gereflecteerd en de kasten blijven koel. Uiteraard moet men niet vergeten ook het dak wit te schilderen.

Naarmate donkerder kleuren gebruikt worden, worden de warmtestralen sterker geabsorbeerd. Donkere kleur, zoals zwart en groen, kan de temperatuur doen oplopen tot 50 à 70° C.

Bodemventilatie lijkt wel zeer doelmatig, omdat koele lucht kan toetreden. Er moet dan uiteraard wel op gelet worden, dat het bodemgas niet afgesloten wordt bij het plaatsen in hoog gras bijv.

HEERDE

B. v. d. Bergh

INDRUKKEN UIT SPANJE

Tijdens mijn vakantie in Spanje heb ik geprobeerd iets te ervaren omtrent het bijenhouden aldaar. Bij gebrek aan bloemen is daar in bepaalde streken geen bij te bespeuren. Wat dicht bij de grens had ik in juni j.l. geluk en wel in de buurt van Puerto de la Selva en in Porte-Bou (Pyreneeën).

In eerstgenoemde plaats was een hulpje van mijn pension bereid met mij de berghelling te beklimmen, waartegen zijn vader op verschillende plaatsen, dicht op elkaar, bijenvoningen met zwarte bijen had geplaatst, bijenvoningen, welke de vorm hadden van uitgeholde boomstammen. Deze woningen waren voorzien van houten deksels, belegd met stukken bergsteen, en inwendig waren op twee verschillende hoogten kruishoutjes bevestigd, als steun voor de raten. Wanneer in juni-juli de honing wordt geoogst, dan snijdt men het bovenste gedeelte van de raten eruit, waarna de bijen de rest van het jaar met rust worden gelaten. Wintervoer wordt dus niet gegeven. Het deed allemaal nogal primitief aan.

Gebrek aan kennis van de vaktaal in het Frans noodzaakte me nu en dan mede de gebarentaal te gebruiken tijdens mijn bezoek aan de heer F. M. V. in de grensplaats Porte-Bou.

Deze heer, die een vooraanstaand imker bleek te zijn, was zo vriendelijk zijn souvenir-honingstand te verlaten om mij achtereenvolgens zijn werkplaats en zijn bijen te laten zien. Bij genoemde stand trok reeds de treffende honingreclame mijn opmerkzaamheid. Men las onder meer, dat honing gratis kon worden geproefd. Ook de smaakvol kleurenbedrukte etiketten op honingpotten, de bedrukte kartonnen bekertjes, alsmede de blikken voor grotere hoeveelheden deden goed uitkomen, dat het hier een kwaliteitsartikel betrof. In de werkplaats stonden flinke reclameborden, be-

doeld om aan de grote weg te worden geplaatst. Kast en andere benodigdheden worden met behulp van cirkelzaag en schaafbank zelf gemaakt. Ook kunststraat wordt zelf gefabriceerd. Een zelfontworpen verchroomd elektrisch ontzegelapparaat en materiaal voor het kweken van koninginnen werden getoond. Tot voor kort was er nog een levendige handel met Z-Frankrijk, doch thans restte voor de imkerij niet zo veel tijd meer; de man was namelijk van beroep elektricien. Aan de voet van de berghelling, tegen welke op verschillende hoogten en op behoorlijke afstanden van elkaar de kasten stonden opgesteld, kon ik nog enige onderdelen bekijken, waaronder een zinken koninginrooster in een houten lijst. Alle kasten, waarvan het formaat zo goed als geheel met het onze overeenkomt, waren rood geverfd, welke de goedkoopste verfsoort bleek te zijn. Als dekkleedje wordt gebruikt jute, gedrenkt in een teerachtige substantie. Van wasmotten had men nogal wat last, van mieren echter niet. Het zwermen bleek geen moeilijkheden op te leveren; voldoende ruimte wordt gegeven en vele zwermen vliegen op de kast terug. Er wordt wel eens stimulatief gevoerd en zo nodig krijgen kleine volken voor de winter wat extra honing mee. Suiker, welke duurder is dan honing, wordt niet aan de bijen gevoerd. Minder prettig was het te vernemen, dat de oogst dit jaar nihil is, zulks vanwege het stormachtige weer in het voorjaar, waarvan de bloemen veel te lijden hebben gehad. Het Spaanse volk zou niet veel honing gebruiken en versuikerde honing is helemaal impopulair.

DEN HAAG

S. Th. Ph. A. DOOVE.

Vervoerverbod bijen uitgebreid

Bij besluit van de Minister van Landbouw en Visserij nr. J. 1262 de dato 16 juni j.l. is het verbod tot vervoer van bijen van en naar enige gemeenten in Zuid-Limburg uitgebreid tot de gemeenten **Elsloo** en **Stein**.

Het derde lid van artikel 2 van de Bijenwet 1947, Stb. H. 13 wordt gelezen als volgt:

3. Het vervoer van bijen binnen het gebied, omschreven in het eerste lid, van en naar de gemeenten Born, Bunde, Elsloo, Geulle, Gronsveld, Gulpen, Heer, Heerlen, Itteren, Kerkrade, Limbricht, Maastricht, Mheer, Nieuwenhagen, Noorbeek, Schaesberg, Simpelveld, Stein en Urmond is verboden.

De rijksbijenteeltconsulent, gevestigd Bredaseweg 304 te Tilburg, kan vergunning verlenen tot het vervoer van de uit andere gemeenten afkomstige bijen via de in de verbodsbepaling genoemde gemeenten (waaronder thans dus ook de gemeenten Elsloo en Stein) naar elders. Aan deze vergunning kunnen voorwaarden worden verbonden. Overtreding van het vervoerverbod en niet-nakoming van de aan een vergunning verbonden voorwaarden worden ingevolge de Wet op de economische delicten gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden en geldboete van ten hoogste tien-duizend gulden of met een dezer straffen.

VERKIEZING HOOFDBESTUUR

De hoofdbestuursleden in de groepen **Friesland**, **Achterhoek**, **Zeeland**, **Noordbrabant** en **Limburg** zijn aan de beurt van aftreden. De afdelingen, behorende tot bovengenoemde groepen, kunnen kandidaten stellen. De namen der kandidaten, vergezeld van een door hen ondertekende verklaring dat zij een eventuele (her)benoeming zullen aanvaarden, moeten vóór of op 10 oktober bij het dagelijks bestuur zijn binnengekomen. Zij moeten getekend zijn door de voorzitter en secretaris der kandidaatstellende afdeling.

KRAINER KRAAM

STRAATHONDENMOEREN OF RASZUIVERE CARNICA-KONINGINNEN?

De ontboezeming van de heer de Vries in het meinumner nopen mij tot een wederwoord, dat, naar ik hoop, naar vorm en inhoud wat zakelijker en minder emotioneel uit zal vallen dan het m.i. wel gevoelvoller, maar van weinig inzicht in, resp. kennis van, de onderhavige kwestie getuigende betoog van de heer de Vries. Dit wederwoord wordt mede geschreven in opdracht van en namens vele reeds lang overtuigde Carnicavrienden hier in het verre oosten.

Persoonlijk kan ik er wel enige waardering voor opbrengen, dat de heer de Vries zich min of meer stoot aan de stellig wel wat denigrerende benaming „straathondenmoeren”. Dat deze weinig elegante uitdrukking niet zo kwaad bedoeld is en met een korreltje zout genomen moet worden, blijkt eigenlijk ook wel uit de aanhalingstekens hiervoor gebruikt in het hartstochtelijk gewraakte stukje van de heer Beverdam in februari: „Wierden en Rijssen schakelen om.” Dit omschakelen gebeurt niet alleen in Wierden en Rijssen. Een reeds respectabel aantal afdelingen in Twente en elders hebben zich op grond van lange ervaring van gerenommeerde imkers (schrijver dezes onder deze niet meetellen s.v.p.) laten overtuigen. Zie b.v. „Enschede schakelt om” in het maartnummer.

Als mede-propagandist, die de vraag: raszuivere Carnica of „straathonden” o.a. op een vergadering in Rijssen besprak, kan ik wel zeggen, dat de wat gering-schattende benaming, waaraan de heer de Vries zich min of meer terecht ergert, feitelijk niets anders bedoelt dan op een illustratieve en niet mis te verstane wijze het verschil tussen die bijensoorten aan te geven en als zodanig tekent zij de toestand m.i. ook zeer wel. Ik vermijd hier opzettelijk vooralsnog de betiteling „rassen”, daar deze zeker niet voor onze tegenwoordige inlandse bijen kan gelden.

De minder zakelijke, wellicht min of meer grappig bedoelde, uitingen van de heer de Vries met stilzwijgen passerend, wil ik hier gaarne enige, m.i. belangrijke, punten trachten vast te nagelen:

1. Oogstresultaten.

100 kg. honing per volk in de Flevopolder op koolzaad, moerasandijvie en zeeaster ligt er zeker niet om, maar is bij een dergelijke drachtrijkdom, gunstig weer en flinke volken met vliegbeijven toch ook weer niet zo imponerend. De Carnica-commissie in Twente (intussen geïncorporeerd in de „Carnicacub”) heeft op haar vele propaganda-besprekingen in vrijwel alle Twentse afdelingen het punt „produktie” bewust buiten de discussie willen houden. Dat wil geenszins zeggen, dat zij van de stellig meer dan goede prestaties van de Carnica op dit punt niet overtuigd zou zijn. Gelooft de heer de Vries, dat bovenbedoelde erkend bekende imkers deze bijen zouden wagen te propagereen, wanneer zij op dit punt geen lange goede vergelijkende ervaringen gehad zouden hebben? De commissie ging er echter van uit, dat opbrengsten van te veel factoren, toevallige en niet-toevallige, afhankelijk zijn, niet in de laatste plaats van imkersinzicht, dat daaromtrent met zekerheid en gezag verwachtingen gewekt zouden mogen worden. Zou men er echter waarde aan hechten, dan kunnen ook voor de Carnica's wel zeer gewichtige (gewichtig in dubbele zin van het woord) cijfers verstrekt worden. Op vele daaromtrent gestelde pertinente vragen is echter steeds geantwoord: ondervindt het of let op de resultaten van Carnica-imkers en u komt ook wel.

2. Steeklust of zachtmoedigheid.

In volkomen tegenstelling tot de mening van de heer de Vries hieromtrent wordt door de ernstige Carnica-imker de geringe (niet afwezige) steeklust van de Carnica hier niet zo maar als een minder belangrijke

bijkomstigheid beschouwd. Dat imkers, en wie daarvoor door willen gaan, niet op een steekje moeten letten, spreekt vanzelf, maar wij hebben naar mijn inzicht in ons dichtbevolkte land op vele plaatsen ook rekening te houden met niet bijenhoudende medeburgers, vaak burens, argeloze of nieuwsgierige wandelaars of fietsers enz. Hogere en bij uitstek te dezer zake vakkundige instanties zouden in dit verband wel een boekje open kunnen doen, enerzijds over de waarde der zachtzinnigheid en kalmte van de Carnica voor het aanmoedigen van aspirant-imkers en anderzijds de angst voor de onrustige bijen, waarmede men helaas nog steeds op afschrikwekkende wijze meent te moeten werken. Van propaganda voor de imkerij gesproken! Wie eenmaal b.v. het afnemen van koolzaadhoning zonder bijenuitlaat vergeleken heeft bij Carnica's en andere bijen, moet dunkt mij wel meteen bekeerd zijn of minstens tot ernstig nadenken komen.

3. Vaste zit op de raten. (in direct verband met het voorgaande).

Wat de heer de Vries op dit punt poneert, raakt werkelijk kant noch wal. Alsof vaste zit op de raten ook maar iets te maken zou hebben met haaldrift. Deze vaste zit komt tot uiting bij de behandeling der volken, i.c. het openen der kasten en de inspectie der raten, die nooit geheel overbodig zal worden. Het verschil in gedrag van de helaas nog veelvuldig aanwezige kruiselingen valt dan wel zeer in het oog. Dit is werkelijk één — maar dan ook slechts één — van de belangrijke karakterpunten, die de Carnica zo sympathiek maakt wanneer wij, zoals boven als wenselijk betoogd, rekening houden met medemenssen, die zich in de buurt kunnen bevinden. Ik zou, de zaak vermenselijkend, de gekruiste bijen zeer „zenuwachtig” willen noemen in vergelijking met de toonbeelden van kalmte en rust: Carnica's van goede afstamming.

4. Zwermneiging.

De beweringen van de heer de Vries op dit punt kunnen in de verste verte niet van toepassing geacht worden op de hier in Twente bekende Carnicavolken. Misschien spreekt hij hier over wat men voor de oorlog en enigszins ook nog wel later hier onder „Krainers” verstond, waarmede ik overigens geen enkele ervaring heb. De opinies omtrent die laatstgenoemde bijen lopen zeer uiteen. Onze Carnica's uit Karinthië zijn geen Krainers uit Krain, al zijn ze als rassen wel verwant als grijze alpenbijen. Overigens spreken we in Twente ook nog over een bepaalde „stam”, niet te verzeelvigen met „ras”, waarover straks nog iets. De Carnica's, die ik hier, tot mijn spijt rijkelijk laat, bij een aantal imkers heb leren kennen en waarderen, zijn zeker niet zwermpluister dan onze inlandse bijen. Het enige wat zij verlangen, om het maar eens zo uit te drukken, is een imker met inzicht in hun bewonderenswaardige eigenschappen, of die zich dit inzicht eigen maakt. Er zou hierover heel wat meer te vertellen zijn, dan de redactie vermoedelijk aan plaatsruimte zou willen en kunnen toestaan, maar in het kort komt het hierop neer, dat men de Carnica niet moet trachten te houden op bijv. 10 broed- plus 10 honingkamerramen, zelfs niet op 20 simplex broedramen. Daarvoor is de explosieve ontwikkeling in het latere voorjaar na het binnenkomen van enig stuifmeel te groot. De imker of „bijenhouder”, die hier geen rekening mee houdt, dus niet tijdig ruimte en speciaal bouwgelegenheid geeft, trekt zeker aan het korte eind en zal de zwermkieps voor het grijpen moeten houden, zelfs zeer vroeg in het seizoen. Neemt men wel tijdig de gewenste voorzorgen, dan zal zeker blijken, dat de Carnica zeer gemakkelijk gunstig reageert.

5. Eigenschappen en/of rasverbetering.

Ik zou, als gezegd, nog heel wat verder kunnen uitweiden over de opvallend gunstige eigenschappen van de Carnica, en dit heus niet van lezen of horen zeggen, maar uit jaren ondervinding. Naar mijn opvatting is echter het feit, dat de Carnica zo'n prettige bij is, die zich hier, en trouwens nog veel noordelijker, zo uitstekend aanpaste en zich thuis voelt, wel zeer aangenaam, maar toch niet het belangrijkste. De grote

waarde van onze Carnica ligt voor mij in haar bewezen raszuiverheid. Uit wat de heer de Vries naar voren meent te moeten brengen over wat hij Krainers noemt, blijkt voor mij wel zeer apert, dat hij de werkelijke Carnica — onze Carnica — niet kent; er zelfs geen vaag idee van heeft wat zij aan imkersplezier in haar mars draagt. Hij spreekt hier dus zonder kennis van zaken, heeft ook geen moeite gedaan om zich die te verschaffen en zijn explosieve pen heeft hierin voor mij geen enkele betekenis. De hier in Twente aanwezige Carnica's zijn nakomelingen van een **12 jaar geleden** van „Urzüchter“ Peschetz betrokken stammoeder. De hiervan jaar in jaar uit voor erfopvolging met veel toewijding en zorg gekweekte teeltprinsessen zijn altijd op het bevruchtungsstation Schiermonnikoog bevrucht en tot nu toe in **exterieure kenmerken en innerlijke eigenschappen onveranderd gebleven**. Deze bij vererft dus op een goed geïsoleerd bevruchtungsstation nog steeds zuiver, waarmede haar raszuiverheid wel bewezen geacht mag worden. Ik moge hier openlijk erkentelijkheid en waardering uiten voor instanties en alle personen, die Schiermonnikoog voor ons hebben ingericht, in stand gehouden en het gebruik daarvan mogelijk houden, resp. controleren, inclusief, en niet op de laatste plaats, de heer Kruyer. Zonder dit station en het zorgvuldige beheer daarvan heeft de rasteelt geen zin. Landstations zijn hier en elders onvoldoende gebleken voor teelt van raszuivere stamvolken, tenzij misschien in hoog en geïsoleerd gelegen bergdalen of passen.

Deze raszuiverheid is voor reeds vele imkers hier in Twente het **kardinale punt**. Zij alleen stelt ons in staat **doelbewust** te selecteren en bij de verhoopte verdere uitbreiding van het aantal Carnicavolken hier door verdere teeltkeus zo mogelijk nog verder verbetering te bereiken. Ik bedoel hier vooral, dat keuze van het beste stamvolk uit b.v. 100 altijd nog meer mogelijkheden zal bieden dan selectie uit 10. Deze mogelijkheid van werkelijk doelbewuste teeltkeus nu ontbreekt ten enen male bij de „straathonden“, waarvan men de effectoren nooit of te nimmer kan kennen of zelfs maar bevroeden. Vele imkers realiseren zich niet de mogelijkheid van een slecht volk, geteeld van een goede moer of ook van een goed volk uit een slechte. Waarom is dat bij imkers niet altijd zo? Hoe anders bij telers van andere nutdieren en zelfs planten!

Om angstige zielen bij voorbaat gerust te stellen, mo-

ge ik nog opmerken, dat heus niet elke imker bevruchtungsvolkjes naar het eiland behoeft te zenden, al is dat wel ideaal en al is hij nog zo welkom. Veel, eigenlijk voldoende, zou al bereikt zijn, wanneer elke afdeling enige door bekwame imkers met zorg behaalde teeltvolken met „eilandmoeren“ ter beschikking zou hebben. Eerste nateeltvolken hiervan zijn als produktievolken uitstekend bruikbaar. Men mag er echter nooit van natelen wanneer het beoogde doel niet voorbijgeschoten zal worden en de raszuiverheid niet in gevaar gebracht. Ook wanneer men in aanmerking neemt, dat de darren van eerste nateelt zuiver blijven, is gebruik als teeltvolk principieel ontoelaatbaar. Er vliegen nog altijd te veel „straathonden“ en ook een paar daarvan kunnen veel bederven.

Tot de heer de Vries persoonlijk nog deze opmerking. Ik geloof gaarne, dat liefde voor bij en imkerij u uw stukje in de pen gaven. Dit geldt zeker ook voor mijn reactie. Ik heb lang genoeg gearzeld in deze stof te duiken, die nog lang niet doodgepraat is. Wat ik schreef, is werkelijk veel meer transpiratie dan inspiratie. Impuls is er niet bij.

De Twent heeft zo in het algemeen nog al een reputatie van terughoudendheid, bedachtzaamheid, zelfs van een zeker conservatisme. Sommigen achten hem stug, wantrouwend, weinig open enz., maar dat is natuurlijk vuige kwaadsprekerij. Feit is, dat hij nogal vasthoudend is en niet zo heel gauw enthousiast, zeker niet voor nieuwigheden. Hij gaat niet over een nacht ijs en kijkt wel uit, zelfs wel eens de kat uit de boom. Heeft hij eenmaal na zorgvuldig en desnoods lang proberen iets gevonden dat hem lijkt en van nut kan zijn, dan grijpt hij toe en houdt ook dan vast. Ik generaliseer hier natuurlijk enigszins. Uit het voorgaande zal u wel gebleken zijn, dat de keuze van de Carnica's door een flink aantal imkers hier niet anders ontstaan is. Ook nu nog zijn er genoeg, te veel, die zich nog niet lieten overtuigen, door woord noch door voorbeeld. Niet erg! Ze komen wel. We hebben een aantal overtuigende kernen, dat zich zeker zal uitbreiden. Onze Carnica zal zich zeker baan breken! Mijnheer de redacteur, ik verg vermoedelijk veel van uw welwillendheid in de vorm van plaatsruimte, maar ik vond dat de Carnica het waard is. Mijn excuus derhalve en bij voorbaat dank.

HENGELLO (O.)

B. H. OUDE WOLBERS

In een grote etalage van de Haagse Courant, gelegen op nagenoeg het drukste punt van Den Haag, maakte onze afdeling Den Haag propaganda voor het houden van bijen. Op de foto zijn enige der gebruikte etalagestukken afgebeeld. Welke afdeling volgt?

STICHTING BEDRIJFSRAAD VOOR DE BIJENHOUDERIJ IN NEDERLAND

UITKOMSTEN ENQUÊTE BESTUIVINGSNUT BIJEN 1959 TOTAAL UITSLAG

	Fr.	Gr.	Dr.	Ov.	Gld.	Utr.	Nh.	Zh.	Zld.	Nbr.	Limb.	Nederl.
1. Aantal binnengekomen formulieren	262	200	307	600	1154	260	471	352	157	907	529	5199
2. Gereisd naar de opgegeven land- en tuinbouwgewassen	143	94	120	222	403	143	239	154	31	412	103	2064
3. Niet gereisd naar die gewassen	119	106	187	378	751	117	232	198	126	495	426	3135
4. Imkers wier volken thuis geen bestuivingswerk verrichtten	90	69	105	138	406	106	132	89	39	172	122	1468
5. Imkers welker volken thuis wel aan de bestuiving deelnamen	172	131	202	462	748	154	339	263	118	735	407	3731
6. Aantal kastvolken	2250	1270	1694	3203	6998	1590	2633	1144	945	7464	3966	33157
7. Aantal korfvolken	213	99	338	434	956	198	234	275	19	621	166	3553
8. In 1959 gereisd naar: rode-, zwarte- of kruisbessen	8	30	28	62	456	40	55	34	76	492	109	1390
9. perziken, kersen, appels, peren en pruimen	8	60	80	167	1887	578	335	96	84	2229	917	6441
10. perziken, aardbeien en pruimen onder glas	2	—	—	7	137	32	30	97	—	405	48	758
11. betreft aardbeien, frambozen en/of bramen	6	3	—	22	191	23	31	12	—	503	75	866
12. aantal augurken en/of meloenen	—	1	—	—	13	59	47	39	—	45	43	247
13. volken koolzaad, raapzaad en/of zaadkool	1051	398	474	940	1332	274	984	472	113	743	146	6927
14. zaadteelt witte klaver	433	156	23	42	41	—	245	97	22	198	16	1273
15. raadteelt rode klaver	39	9	—	—	43	—	4	21	7	36	—	159
16. bloemen en groentezaden	40	11	10	3	41	—	145	166	7	79	24	526
17. Aantal imkers, dat op verzoek van boer of tuinder reisde	33	37	42	32	208	88	89	60	6	250	81	926
18. Niet op verzoek van boer of tuinder gereisd	110	57	78	190	195	55	150	94	25	162	22	1138
19. Aantal imkers, die een vergoeding in geld kregen van boer of tuinder	2	10	8	18	165	76	30	32	2	218	55	616
20. Idem, vergoeding in natura	—	2	13	5	22	6	7	2	2	4	9	72
21. Idem die geen vergoeding kregen	141	82	99	199	216	61	202	120	27	190	39	1376
22. Thuis bestoven: rode-, zwarte- of kruisbessen	918	612	912	1377	2619	273	906	686	377	2894	2485	14059
23. perziken, kersen, appels, peren, pruimen	902	579	866	1845	3407	632	1054	816	535	3788	2923	17347
24. perziken, aardbeien en pruimen onder glas	20	29	7	21	229	55	61	236	4	461	138	1261
25. betreft aardbeien, frambozen en/of bramen	590	449	612	737	1805	289	593	385	273	2721	1776	10230
26. aantal augurken en/of meloenen	118	103	31	58	229	33	148	211	40	483	1002	3456
27. volken koolzaad, raapzaad en/of zaadkool	156	206	33	268	339	22	248	214	179	735	509	2909
28. zaadteelt witte klaver	28	143	9	133	223	5	30	38	7	601	508	1725
29. zaadteelt rode klaver	10	48	—	10	129	—	—	35	—	290	429	951
30. bloemen- en groentezaden	77	45	18	218	428	36	110	324	52	868	578	2754
31. Aantal imkers, dat bespuitingsschade ondervond	14	22	26	56	112	23	73	40	36	194	131	727
32. Aantal imkers, dat geen bespuitingsschade ondervond	248	178	281	544	1042	237	398	312	121	713	398	4472
33. Kg. suiker gevoerd in 1959	20448	13733	18151	34355	77375	18253	27733	20998	8576	82254	42593	364469
34. Totaal aantal bijenvolken waarmee gereisd werd in 1959 naar de drachtgebieden 8 t.m. 16 van de vragenlijst	1587	668	615	1243	4141	1006	1876	1034	309	4730	1378	18587
35. Totaal aantal bijenvolken thuisstand, welke deelnamen aan de bestuiving 22 t.m. 30 van de vragenlijst	2819	2214	2488	4667	9408	1345	3150	2945	1467	12841	10348	53692

Voor de verwerking der gegevens en daaruit te trekken conclusies, verwijzen wij de belangstellende lezer naar de in het vorig nummer gepubliceerde brief aan de directeur van de Tuinbouw.

Het woningvraagstuk in de bijenstaat

Lindauer, M. Das Wohnungsproblem im Bienenstaat. Die Umschau in Wissenschaft und Technik 1959, 8, 225-228.

De speurbijen, die een geschikte woning voor de zwerm gevonden hebben, dansen op de tros en geven op die manier aan waar die nieuwe woonplaats te vinden is. Zijn meer dan één voor woning in aanmerking komende plaatsen aanwezig dan wordt in meer richtingen gedanst. De meest geschikte plaats krijgt tenslotte het grootste aantal dansers en de zwerm neemt dan bezit van die plaats.

Door verschillende mogelijkheden te scheppen kon Lindauer erachter komen, welke woningen de bijen prefereren. Winderige plaatsen worden vermeden evenals tochtige woningen. Aan een houten bijenkast wordt de voorkeur gegeven boven een strooien korf, maar een holte in de grond werd verkozen boven een kast. Als gelijkwaardige woningen ter beschikking staan, wordt die gekozen, die het verst van de moederstok verwijderd is.

Bacteriëwerende stoffen in bijenvolken

Lavie, P. Les substances antibactériennes dans la colonie d'Abeilles (*Apis mellifica* L.) Annales de l'Abeille 3 (1960) 2 (4-5-6) 103-183.

Bijen bevatten verschillende antibiotisch werkende stoffen. Verschillende bacteriën kunnen zich hierdoor in een bijenvolk niet ontwikkelen. Merkwaardig is, dat volken, besmet met kwaadaardig vuilbroed, meer bacteriëremmende stoffen bevatten dan gezonde volken.

De in de bijen aanwezige stoffen remmen niet de ontwikkeling van schimmels.

Naast de stof, die in of op de bijen aanwezig is, bevat het bijenvolk nog andere antibiotica. Deze zijn vooral aanwezig in voorwas en was.

In deze uitvoerige studie werd nagegaan hoe al deze verschillende stoffen op bepaalde bacteriën werken.

De scheikundige samenstelling en opbouw van koninginnestof

Callow, R.K. en Johnston, Nora C. The chemical constitution and synthesis of queen substance of honeybees (*Apis mellifera*). Bee World 41 (1960) 6 (-6) 152-153. Het is gelukt de chemische samenstelling van koninginnestof (de stof, die door de koningin wordt afgescheiden en o.a. voorkomt dat koninginncellen gebouwd worden) te bepalen. Daarna is men erin geslaagd deze stof synthetisch te bereiden.

Kaste bij de honingbij

Flanders, S. E. Caste in the honeybee. Insectes sociaux 7 (1960) 1 (-3) 9-14.

De bevruchte eieren, die de koningin legt, zijn voorbestemd om werkbijen te worden. Dit komt doordat de eidooier in deze eieren gereduceerd wordt.

De omvorming van werkbijlarve tot koningin komt tot stand door de kwaliteit van het voer gedurende de eerste 3,5 dagen na het uitkomen van de larf en de hoeveelheid voedsel, die de larf gedurende het gehele larvestadium ontvangt.

De schrijver komt in hoofdzaak tot deze conclusies door vergelijking met andere sociale hymenopteren.

Oorzaak en behandeling van Nosema bij bijenvolken

Stecher, W. Ätiologie und Therapie der Nosematose der Honigbiene. Zeitschrift für Bienenforschung 5 (1960) 3 (-7); 49-92.

Dit is een zeer interessante studie over Nosema, een ziekte, die ook in ons land nu en dan zeer schadelijk optreedt. Naast een zeer kritische beschouwing

over de bestaande opvattingen worden ook resultaten van eigen onderzoek vermeld.

De schrijver wil de door Fantham beschreven en moeilijk te definiëren vegetatieve stadia in drie groepen samenvatten. Hij stelt een andere (nogal ingewikkelde) wijze van onderzoek voor. De in Duitsland gebruikelijke termen: „Nosemabefall“ en „Nosema-seuche“ wil hij vervangen door „latente“ en „akute“ Nosematose. Het zou namelijk moeilijk te constateren zijn wanneer we met het vrij onschuldige „Befall“ te maken hebben en wanneer met de schadelijke „Seuche“. Maar geldt dit niet evenzeer voor „latent“ en „akut“? Het schadelijk optreden van Nosema wordt vooral toegeschreven aan de storing van de stofwisseling.

Tot nu toe werd aangenomen, dat de Nosema zich alleen in de middendarmwand van de bij ontwikkelt. Dit blijkt niet het geval te zijn. Ook in andere weefsels komt ze voor b.v. in de eierstokken.

De geneesmiddelen Nosemack en Fumidil B gaven een goed resultaat bij de bestrijding van Nosema. Een nieuwe, eenvoudiger, toediening wordt voorgesteld. Met hoeveel volken de proeven met deze geneesmiddelen genomen werden wordt niet vermeld.

De praktijk wordt aangeraden vooral niet op honing te overwinteren, maar alle raten geheel leeg te slingeren, ook als het eigenlijk niet de moeite waard is. Suiker is veel beter om te overwinteren, omdat de endeldarm van de bijen daardoor veel minder belast wordt. Hierdoor wordt de stofwisseling weer gunstig beïnvloed. In honing komen bovendien veel Nosemasporen voor. Hoelang deze hierin kiemkrachtig blijven is niet bekend.

BOEKBESPREKING

Verbesserung der Bienenweide (Verbetering van de Bijenweide). Dr. Günther Pritsch. Deutscher Bauernverlag, Berlin N. 4.

In dit werkje wordt een appel gedaan op een ieder, speciaal op landbouwbedrijven en meer in het bijzonder de gesocialiseerde bedrijven (het boekje is bestemd voor de oostzone) om door verbetering van de bijenweide mede te werken aan een grotere honingopbrengst in de D.D.R. (Deutsche Demokratische Republik). In de inleiding zet schr. uiteen hoe via de vrij straffe hiërarchische organisatie de afdelingen hun wensen en verlangens tot in de hoogste regionen kenbaar kunnen maken. Vervolgens worden in 20 blz. de mogelijkheden besproken, welke de verschillende arealen bieden waarbij de bermen van autobanen en verkeerswegen en de stroken langs de spoorbanen niet zijn vergeeten. Achter elk van de acht besproken arealen is een lijst opgenomen van de voor dat doel meest geschikte gewassen, met vermelding van bloeitijd en belangrijkheid als honing- en stuifmeelleverancier. In het tweede deel zijn alle in deze lijsten opgenomen gewassen nog eens in alfabetische volgorde vermeld met een korte vermelding van plantenfamilie, groeihoogte, kweekwijze en habitus. Het boekje valt op door de streng doorgevoerde systematische opzet, wat 't raadplegen bijzonder vergemakkelijkt.

H. G. M.

Dr. Ir. G. DE BAKKER, DIRECTEUR VAN DE TUINBOUW

Bij Koninklijk Besluit van 20 juli 1960 is dr. ir. G. de Bakker benoemd tot directeur van de tuinbouw, te rekenen vanaf 7 juni jl. Dr. De Bakker stond de laatste jaren reeds de onlangs overleden directeur van de Tuinbouw, ir. F. W. Honig, bij als plaatsvervangend directeur. Als inspecteur van het tuinbouwkundig onderzoek heeft dr. De Bakker steeds een warme belangstelling getoond voor onze beide instituten. Wij bieden hem gaarne onze gelukwensen aan met zijn benoeming.

Verslag bijen- en honingmarkt te Epe

Woensdag 3 augustus 1960

Woensdag 3 augustus, een der weinige stralende zomerdagen van het jaar, sprak de heer Groenewold zijn inleidend woord, voordat de markt officieel werd geopend. Hij kon toen reeds tot heel wat bezoekers zijn welkomstwoord richten wat in 't bijzonder de wethouder Heering gold. Hij begroette voorts de Pers, inzenders en de jury, de heren H. G. Maagendans uit Arnhem, R. P. Groenveld, Wageningen, J. v. Aarst Wageningen, H. J. van Aanholt Brummen, F. G. W. Janssonius en H. Bolsenbroek beiden uit Apeldoorn. Richtte een bijzonder woord van dank aan de heer v. Aarst die weer de filmen had vertoond in de pensioenbedrijven. Spreker verwachtte dat de afd. Bijenteelt van het Landbouwschap de imkers dichter bij de Overheidsinstanties brengt en de imkersbelangen dienvolge beter zullen worden behartigd. Hij betreurdte het dat een bepaalde groep van imkers deze markt niet ondersteunt evenals zij meent dat de instituten I.B.O. en Ambrosiushoeve overbodig zijn. Hij wees op wat deze instituten in 't werk stellen om de mijtziekte in te perken en vond het een onaangename gedachte dat een bepaalde groep van imkers hun mede-imkers en zelfs zich zelf niet in bescherming neemt. Iedere imker dient dit belang en vele andere niet te onderschatten aldus spreker.

Wethouder Heering was van oordeel dat het bestuur der imkersvereniging met de instelling van deze markt een goede daad heeft gedaan. Zowel de imkers als het publiek zijn er mee gebaat. Spreker zei dat de waarde van honing als voedingsmiddel en versnapering eigenlijk nog lang niet die bekendheid geniet die het verdient. Daarom temeer verheugde het hem dat de markt in de vakantietijd werd gehouden, wat velen uit de stad gelegenheid biedt om met de imkerij en haar produkt kennis te maken. Tenslotte vestigde hij de aandacht op de grote betekenis van de bijen voor de fruitteelaars en verbouwers van zaadgewassen, waarna hij met enige goede wensen de markt voor geopend verklaarde.

Aanvoer

6 inzenders zonden gezamenlijk in 12 korven en 35 kasten; de afd. zelf zond 10 bevruchtungskastjes in met Krainerkoninginnen.

17 inzenders zonden gezamenlijk in:
1471 fl. zomerhoning
276 fl. heidehoning
296 pond zomerraathoning

Totaal: 2043 pond (in 1959: 2634 p.)

2 inzenders van imkersartikelen, t.w. 't Bijenhuis uit Wageningen en H. T. v. Dam uit Jubbega, die beiden ook een observatiekast inzonden.

Verkoop en prijzen

494 fl. voorjaars- en zomerhoning voor f 1,50 tot f 1,75 per fl.

57 fl. heidehoning voor f 1,75 tot f 2,10 per fl.

44 pond raathoning voor f 2,25 tot f 3,— per pond

595 totaal (in 1959: 1054)

7 korven voor f 10,— tot f 12,50 per volk.

Reclame:

De Afdelingsberichten in 't Groentje en 't Bijennieuws zijn weer nuttig gebleken. Vele imkers uit andere plaatsen waren aanwezig. Inzenders uit Apeldoorn, Zutphen, Wijhe, Eibergen, Breukelen, Emmeloord enz. Jammer was het dat de Radio en Televisie verstek hebben laten gaan, alsmede het feit dat het mooie reclamebord gemaakt door de heer van Coevorden door de jeugd is vernield. De geluidsinstallatie blijft onmisbaar. Of de reclamefolders die door enige jongens met bijenkap op zijn verspreid op de gewone markt nuttig zijn

geweest valt moeilijk te zeggen. Alhoewel het bezoek niet onbevredigend is te noemen, blijft de vraag waarom er minder honing is verkocht dan verleden jaar. Geeft iedere inzender wel de juiste gegevens omtrent verkoop?

Het feit dat er verleden jaar 200 pond is doorverkocht aan een imker doet het verschil wel dalen maar niet geheel teniet. IJsslepeltes zijn beschikbaar gesteld om de honing te laten proeven. Hiervan is door de inzenders eigenlijk te weinig gebruik gemaakt. In verschillende dagbladen hebben berichten en uitvoerige verslagen van onze markt gestaan. De gemeente Epe stelde een beker beschikbaar evenals de Nieuwe Apeldoornsche Courant.

Verkoop loten

De verkoop van loten is dit jaar uitstekend geslaagd. Niet alleen bij de Pensioenbedrijven was de verkoop beter, ook de leden hebben er meer verkocht, waarbij Penningmeester Jac. Pruim nooit is te overtreffen. Op de markt hadden er nog wel meer verkocht kunnen worden, echter hiervoor waren geen mensen beschikbaar. Vrijwel ieder afd. lid nam er 10 stuks af. In totaal zijn er 1357 à f 0,25 verkocht. Doordat vele bedrijven uit Epe en zelfs daarbuiten artikelen voor de verloting hebben beschikbaar gesteld is de verwachting gerechtvaardigd dat er dit jaar een ruim overschot is van de verloting. Daarbij komt nog dat er van verschillende bedrijven vrijwillige bijdragen zijn ontvangen. Prijzen die niet afgehaald zijn, vielen op de no's: 5, 64, 225, 464, 494, 527, 572, 573, 623, 628, 668, 709, 735, 741, 746, 747, 754, 755, 764, 781, 783, 789, 794, 802, 846, 855, 859, 879, 893, 909, 910, 915, 927, 941, 946, 949, 953, 957, 964, 998, 1017, 1018, 1098, 1182, 1354, 1467.

Keuring

De jury-leden H. J. van Aanholt en H. G. Maagendans brachten verslag uit over hun bevindingen. Daaruit bleek, dat men vol lof was over de volken en in 't algemeen was ook de kwaliteit van de honing bijzonder goed. Voorzover dit niet in de hoogste bekroningen tot uitdrukking kwam, was dit meestal te wijten aan minder goede verzorging van het uiterlijk der flacons. De prijzen werden door de jury als volgt toegekend: **Het beste kastvolk:** 1e pr. met beker: G. Gorselink, Epe, 2e pr. G. Gorselink, 3e pr. R. Riphagen, Oene. **Het beste korfvolk:** 1e pr. T. de Wilde Oene, 2e pr. T. de Wilde Oene.

Grootste aanvoer kasten: R. Riphagen Oene (17 stuks).

Grootste aanvoer korven: T. de Wilde Oene (9 stuks).

Klasse I (vloeibare honing): 1e pr. B. 99 punten:

Mej. Jonkman, Wijhe, J. Pruim, Epe, J. Bisschop Apeldoorn; J. Bonhof, Epe; J. Weekhout, Eibergen;

T. van Dam, Jubbega.

1e pr. C. 98 punten: J. v. d. Wetering, Oene, J. Smit, Apeldoorn.

2e pr. 97 punten: H. Brulleman Breukelen, R. Riphagen Oene, P. v. Nieuwkerk, Epe.

3e pr. 96 punten: J. Slotboom, Eibergen.

2e Klasse: **Gekristalliseerde honing:** 1e pr. B. 99 pnt.:

J. Altena, Zutphen; T. v. Dam, Jubbega.

1e pr. C. 98 pnt.: J. Postma, Emmeloord; J. Weekhout, Eibergen; 2e pr. 97 pnt.: H. Brulleman, Breukelen; J. Smit, Apeldoorn.

3e Klasse: **Heidehoning flacon:** 1e pr. B. 99 pnt.: Mej. Jonkman, Wijhe; T. de Wilde, Oene, J. Bonhof, Epe.

1e pr. C. 98 pnt.: R. Riphagen, Oene.

4e Klasse: **Raathoning:** 1e pr. A. 100 pnt.: J. Smit, Apeldoorn; 1e pr. B. 99 pnt.: J. Weekhout, Eibergen.

1e pr. C. 98 pnt.: Mej. Jonkman, Wijhe.

Beker toegekend voor het hoogst gemiddelde aantal punten in tenminste 3 honing-klassen ingezonden: Mej. Jonkman Wijhe. HULDE!!!

DE SECRETARIS: W. GROENEWOLD.

AFD. SCHOUWEN-DUIVELAND

Op 7 en 8 juli hield onze afdeling haar tweedaagse excursie op het eiland onder leiding van Ir. J. Mommers en diens assistent, de heer Van Willigen.

's Avonds na de eerste excursiedag hielden we onze zomervergadering in de Tuinbouwschool te Haamstede. Op deze vergadering sprak de voorzitter, de heer C. A. Hartog in zijn openingswoord verheugd te zijn over de opkomst. Ook verschillende cursisten gaven blijk van hun belangstelling.

Over het algemeen genomen blijkt er aan de duinrand al aardig wat honing gehaald te zijn, op sommige standen zeer veel zelfs. Ir. Mommers legde op duidelijke wijze uit hoe te handelen bij het versterken van het hoofdvolk door middel van vliegbeijen af te laten vliegen of ramen broed over te zetten uit de zesraamskastjes. Maar het hoofdvolk moet voldoende ruimte hebben.

Na de pauze vertoonde Ir. Mommers ons een groot aantal prachtige kleurendia's van drachtplanten. Spr. legde de nadruk op het belang van vroege stuifmeelverandere, zoals o.a. de wilg, maar de late stuifmeelplanten mogen we niet vergeten. We zagen er talloze op het scherm, die we met weinig moeite zelf kunnen kweken.

Elk lid krijgt een lijst van de vertoonde planten. De voorzitter sloot deze prettige en leerzame vergadering met een woord van dank aan Ir. Mommers en de heer Van Willigen.

J. FLUYT, secr.

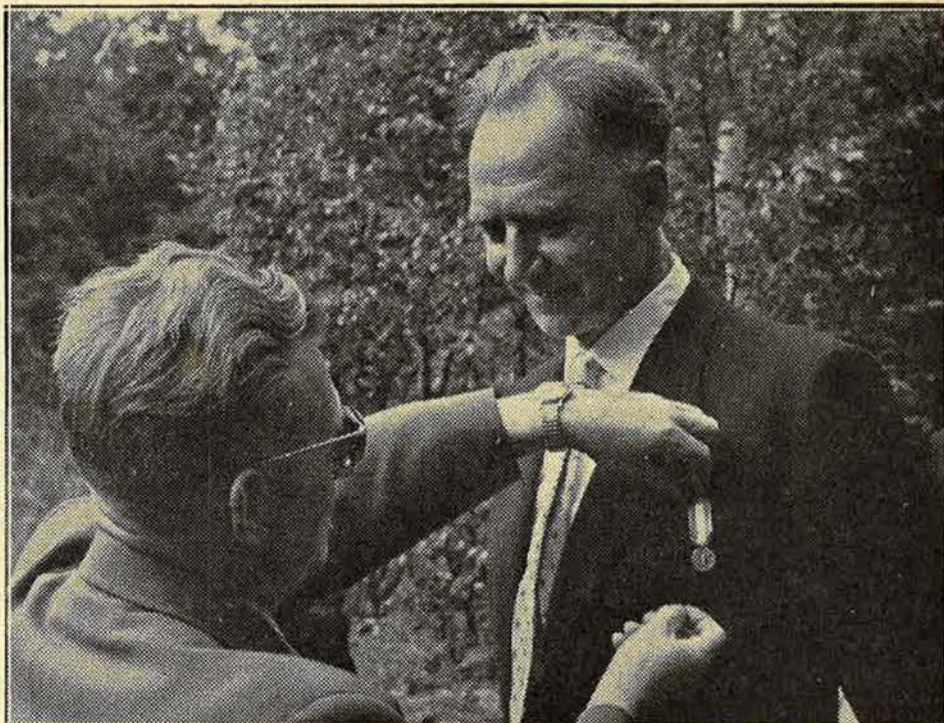
AFD. SURHUISTERVEEN

Medio juni waren we als bestuur van de afd. „Surhuisterveen en Omstreken” met enkele imkervrienden tezamen gekomen ten huize van de 85-jarige Jitse Pool te Drachtster Compagnie. Hoofdbestuurslid Mulder uit Appelscha was overgekomen om aan de heer Pool de eremedaille der vereniging uit te

reiken. Het was voor de heer Pool een blijde verrassing toen zijn zoon, de heer F. Pool, voorzitter onzer afdeling, en de heer Mulder hem op de hoogte brachten van het doel der bijeenkomst. Nadat de heer Mulder de verdiensten van de jubilaris had gereleveerd, werd hem het ereteken van veel meer dan 40-jarig lidmaatschap op de borst gespeld. De heer Pool, wiens geheugen hem de laatste tijd veel parten speelt, wist zich toch nog enkele dingen uit zijn ruim 70-jarige imkerspraktijk te herinneren. Reeds hij in zijn jonge jaren met 40 en meer volken naar de Drentse heide, thans staat op zijn erf nog één korf, waaraan hij echter nog steeds genoeg beleeft. Vanaf de oprichting onzer afdeling is hij bijna steeds bestuurslid geweest, waarvan verscheidene jaren voorzitter. In zijn dankwoord sprak de jubilaris zijn blijdschap en dank uit over het ontvangen ereteken, daarbij de wens uitsprekend, dat het de vereniging tot in lengte van jaren gegeven mag worden de imkerij te bevorderen tot welzijn van al degenen die deze zo prachtige liefhebberij beoefenen. Alle aanwezigen wensten de heer Pool toe, dat hij nog lang mag genieten van de welverdiende onderscheiding en hoopten met hem van harte dat onze imkerij nog eens weer betere tijden mag beleven.

J. A. LAND

Het gemeentebestuur van Velsen heeft aan de afdeling Velsen een stuk duinterrein ter beschikking gesteld om daarop bijenvolken te kunnen plaatsen door hen die daarvoor thuis geen gelegenheid hebben.

Met geringe middelen, doch met veel ambitie en opoffering van vrije tijd is het parkje afgerasterd en tot stand gebracht.

Zaterdag 2 juli j.l. vond de officiële opening door de voorzitter der afdeling, de heer G. H. L. van Scherpenzeel, plaats in aanwezigheid van gemeentelijke autoriteiten en van die van „De Velser Gemeenschap”.

De voorzitter bracht in zijn openingswoord

hulde aan de initiatiefnemer, de heer Koning en wees vooral op de grote verdiensten van de heren J. Schouten, penningmeester der afdeling, en het lid B. Gijtsma bij de totstandkoming van dit park.

Het hoofdbestuur heeft hierin aanleiding gevonden de heer J. Schouten de zilveren medaille van verdienste toe te kennen, welke eremetaal aan hem door de heer A. H. van den Berg, lid van het hoofdbestuur, werd opgespeld.

Namens het bestuur van de afd. Velsen,
J. G. KONING, secr.

AFD. HILVERSUM

Op 23 juli 1960 overleed ons gewaardeerd medelid, de heer

M. WAAYER SR.

op de leeftijd van 59 jaar. Onze vriend Waayer heeft zeer veel zorg besteed aan een goede, spijker-vrije-tochtwerende bijenwoning, waaraan hij zijn vakkenis als meubelmaker ten volle heeft dienstbaar gemaakt. Hij ruste in vrede.

Namens het bestuur van de afd. Hilversum,
O. DE VRIES, secr.

Tot 21 jaar halve contributie

OOGST EN DRACHT

Den Haag, duirand ten zuiden van de Scheveningse haven — Het relaas over oogst en dracht kan ditmaal kort zijn. In de week van 19-25 juni was er nog behoorlijk dracht op de duin flora. Lindebomen komen hier maar zeer sporadisch voor en die er zijn geven zelden wat honing. Van 26 juni tot heden was het doorlopend stormachtig. Ook vielen er nog heel wat buien en was de tempatuur voor de tijd van het jaar aan de lage kant. Er is dan ook gedurende de laatste drie weken vrijwel niets gehaald. Thans staat de liguster in volle bloei waarop zo tussen de buien door druk wordt gevlogen, maar er gaan door de hevige rukwinden heel wat vliegbeijen verloren. De wilde wingerd begint te bloeien en die kan bij gunstig weer overvloedig honigen.

Met de jonge koninginnen wil het, mede door

het ongunstige weer, ook niet erg vlotten. Een zwerm met jonge meer van 22 juni had eerst op 13 juli de eerste eitjes. De jonge moeren van de oude volken kunnen evenmin op dreef komen en gaan maar traag aan de leg. Verschillende volken met vroege jonge moeren (van begin juni) zijn ondanks behoorlijke voedselvoorraad al druk bezig de darren op te ruimen. Als troost geldt, dat zulks een bewijs is, dat de jonge meer „goed” is.

F. SLOT

Epe, 20 juli 1960 — Op 23 juni zijn we weer met onze volken van de moerasandijvie uit de Flevo-polder thuisgekomen, maar de oogst was dit jaar niet groot. Ook de broedaanzet was veel minder dan het vorige jaar. Zij, die goede volken hadden, hadden een oogst van 10 tot 15 pond.

Linde, klaver, korenbloem en andere drachtplanten die hier zijn, gaven ons na die tijd, ook al vanwege het weer, weinig honing. Wel was de broedaanzet goed en de meeste volken staan er goed voor. Mochten we op de heide, die er heel goed voor staat, goed weer hebben, dan kan de honinggoest hier nog wel goed worden.

JAC. PRUIM

Nijmegen, 18 juli 1960 — Op 17 juni jl. schreef ik, dat het linde- en witte klaverseizoen voor onze bijen veelbelovend leek. Het resultaat is evenwel teleurstellend geweest. Als de weergoden ons niet goed gezind zijn en de temperatuur te laag blijft, staat de imker met zijn bijen machteloos. Bovendien hadden verschillende volken nog last van naweeën

van de polder-koolzaadmisse. Ze misten het élan en de haaldrift, waarin ze soms zo kunnen uitmunten.

Op 23 juni begon dan eindelijk de dracht met een paar pond honing, de volgende dag verdubbelde dit en op 25 juni bleef het weer bij een paar pond. Nadien, bij noordelijke wind, verminderden de uitvluchten sterk en bleef het mondjesmaat, zodat de oogst niet meer dan 10 pond per volk bedroeg.

A. SMITS

Soest, 18 augustus 1960. — Alle imkers uit Soest, die niet op reis gingen zijn voor de zomerdracht, zijn thuis aangewezen op de linde. In de tuinen van het paleis Soestdijk, waar onze bijen kind aan huis zijn en eveneens de Koningslaan, zijn goed voorzien van oude lindebomen, zowel vroege als late. De volken, op het fruit goed ontwikkeld en voorzien van jonge moeren, hebben echter door het slechte en koude weer gedurende de bloei hiervan niet kunnen profiteren. Er is dan ook heel wat suiker gevoerd om in augustus tenminste heidevolken te kunnen hebben. De moerasandijvie in de Flevo-polder stelde ook teleur; er is daar 8 à 10 pond honing op gewonnen. Het areaal moerasandijvie is door rietoverheersing en droogte aanmerkelijk kleiner geworden. Een mij onbekende aldaar aanwezige imker vertelde, dat de bijen ook vlogen op lisdodde. Bij onderzoek bleek mij, dat op de bloem wel stuifmeel wordt gehaald. Wie weet hier meer van? 41 volken zijn op 25 juni geplaatst op de witte klaver in de Flevo-polder. Ook daar was het weer een mislukte oogst. De volken heb-

ben zich staande gehouden door het bevlagen van het wilgeroosje, dat daar volop aanwezig was. Bij inspectie op 7 augustus bleken de volken gemiddeld 7 ramen broed te hebben. Bijna alle volken hadden de darreslacht achter de rug. Deze volken verhuisden 13 augustus naar de heide te Garderen, met bovendien nog 30 volken uit Soest. De heide staat er prachtig voor. Als het weer goed is tijdens de komende weken, mogen we een goede oogst verwachten.

G. H. GRIJZE

Egmond-Binnen, 18 augustus. — De maanden juni, juli en augustus hebben zich in ons gebied gekenmerkt door veel koude dagen en veel regen. De opbrengst van het koolzaad in de Wieringermeer bleef ver beneden verwachting, gedeeltelijk door bespuitingsschade. Ook de opbrengst van de witte klaver (zaadteelt) was praktisch nihil. Hoewel de heide in de duinen door de vele regens in de voorzomer er prachtig voor stond, kunnen we nu wel reeds voorspellen, dat de opbrengst ver beneden peil zal blijven, omdat er te weinig zonnige dagen zijn geweest. Zelf hebben we de hele zomer moeten voeren om de volken op peil en zelfs enkele in leven te houden.

A. H. VAN DEN BERG

BIJENMARKTEN

EERBEEK: 24 september.

ZUTPHEN: tweede honingmarkt 1 oktober.

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen, Tel. 2863. Postrekening 846801.

Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseur: de Rijksbijenteeltconsulent.

Wij kunnen

Vraagt
eens
een monster
aan

U alles leveren op het gebied der Bijenteelt voor de laagst mogelijke prijzen. Ook wij zijn ruim gesorteerd in bussen van 2½ en 5 kg en potten van 450 en 250 gr. U plakt toch ook een keurig etiket op Uw potje dat U aflevert? Wij hebben hiervan ook ruime voorraad.

Tevens zijn wij weer kopers van ieder kwantum

RUWE HEIDE- EN HEIDE-SLINGERHONING.

Ook van andere soorten zijn wij weer kopers. Emballage beschikbaar.

Bijenstand

H. T. van Dam & Zn.

JUBBEGA (Fr.) - Telefoon 05165-382

SPEURBIJTJES

- TE KOOP: 3 goedbevolkte kasten, 2 goedbevolkte 6-raams kastjes, kunstraat, zeef, enz. E. Barmentlo, Valkenaarstraat 109a, Huizen (Nh.)
- TE KOOP AANGEBODEN: het bijenboek *Handboek der Moderne Bijenteelt* van Schotman, prijs f 12,—, H. Borren, Slunterweg 115, Ede.
- TE KOOP GEVRAAGD: naakte volken. W. van 't Land, Honingzemerij, Barneveld, tel. 2607.
- TE KOOP GEVRAAGD: Ned. fruit-, klaver-, koolzaad-, zeeaster-, linde- en heidehoning. Monster en prijsopgave aan Feeka, Achterdijk 26, Bunnik.
- TE KOOP: enige bijenvolken en 10-raams kasten, ook wel 6-raams; 1 korfvolk wegens plaatsgebrek. F. Postma, v. Diggelenstraat 36, Emmeloord N.O.P.
- 5 dubbelwandige Simplex bijenkasten, waarvan 3 z.g. als nieuw en 1 bevolkt, 1 observatiekastje, 1 broedkastje, 1 kieps, 1 korf, 3-raams slinger, kunstraat, raampjes enz., leest IN EEN KOOP tegen elk aann. bod, thuis na 6 uur of brieven: mevr. Groeneveld, Korte Bergweg 9, Huis ter Heide (Utr.)
- Stuifmeel TE KOOP GEVRAAGD, in september, met opgave van prijs, voor 20 kasten. Adres: G. H. D. Schellingerhout, Stichtse Meije 25, post Bodegraven.
- TE KOOP: in de 2e helft van sept. a.s.: volken op Simplexramen en een partij gebruikte korven in prima staat. Te bevragen bij T. Hartkamp, Parallelweg 29, Rheden.
- TE KOOP: enige nateelt Carnica koninginnen en enige Carnica volken. Te bevragen secr. afd. Enschede, Broekheurnerstraat 126, tel. 0 5420-3442.
- TE KOOP GEVRAAGD: een in goede staat zijnde slinger met toebehoren; idem enkele kasten met raampjes. Brieven aan A. de Vries, Burenlaan 56, Hollum-Ameland.
- WIJ KOPEN alle soorten inlandse bijenhoning, ruwe en zuivere bijenwas. Honing- en Waszemerij, annex Chemische en Kaarsen-industrie „Arkadia”, Lochem. Telefoon 0 6730-1827.
- TE KOOP, wegens sterfgeval: 6 goed bevolkte kasten bijen. Mevr. A. de Vries-Vader, Middenweg, Heerhugowaard 441.
- TE KOOP: 2 goed bevolkte kasten met bijen, 10 raams met broed- en honingkamer. J. Wichers, Zutphenseweg 107, Eefde.
- TE KOOP: koolzaad-, moerasandijvie-, klaver- en boekweithoning, alsmede bijenvolken in korven en kasten. Bijenstand „De Bijenkorf”, Baarn. Tel. 0 2954-4266.
- TE KOOP: 6 ramen met bijen met koningin, f 15,— de 6 ramen. H. Vader, Lotweg 7, Anna Paulowna (N.-H.).
- TE KOOP: 5 prima bijenvolken in simplexkast, 2 br. + 1 Hk; 2 prima bijenvolken in Fekakasten, 2 br. + 1 Hk; 1 lege simplexkast 2 br. + 1 Hk, met uitgeb. raten; 1 fruitteeltkast bevolkt in één koop f 250,—, J. Sloot, Lycklamaweg 45, Woivega.
- TE KOOP: 6 ledige simplexkasten, voorzien van bijbehorende ramen, koninginnerooster-dekraam + nog enig bijengereedschap. Te bevragen bij D. Engel, O. Singel 2, Woerden.
- TE KOOP: 2 spaarkasten compleet met dubbele broedkamer, honingkamer, snelvoerbak, 6 zesraamskastjes met snelvoerbakken, 2 marktkastjes, 3 volken, zonnemasselmelter, 3-raams slinger, veel reserveramen, raten, gereedschappen, enz., enz. Schoolstraat 3, Haaksbergen. Tel. 0 5427-481.
- TE KOOP: koolzaad- en fruitheiding; Simplexkasten en korven, gebruikt maar nog prima; zesraamskastjes, nieuw f 5,—; bevruchte koninginnen f 10,—; zwermen; zesraamsvolken, enz. Adres van ouds bekend: H. Brulleman, Zandpad 42, Breukelen, tel. 0 3462-303.
- TE KOOP: 6 bevolkte sterke bijenkasten, simplexmaat, alle met jonge koninginnen, gegarandeerd kerngezond, à f 20,— per stuk. Kast goed in de verf. Desgewenst met bijlevering van honingkamers enz. C. Schoondermark, Spanbroekerweg N 177, Opmeer (Nh.)